

9^E JAARGANG N^O 49 — 21 FEBRUARI 1930 LOSSE NUMMERS 15 CENT OPLAGE BOVEN 100.000 EXEMPLAREN

DIE STAD

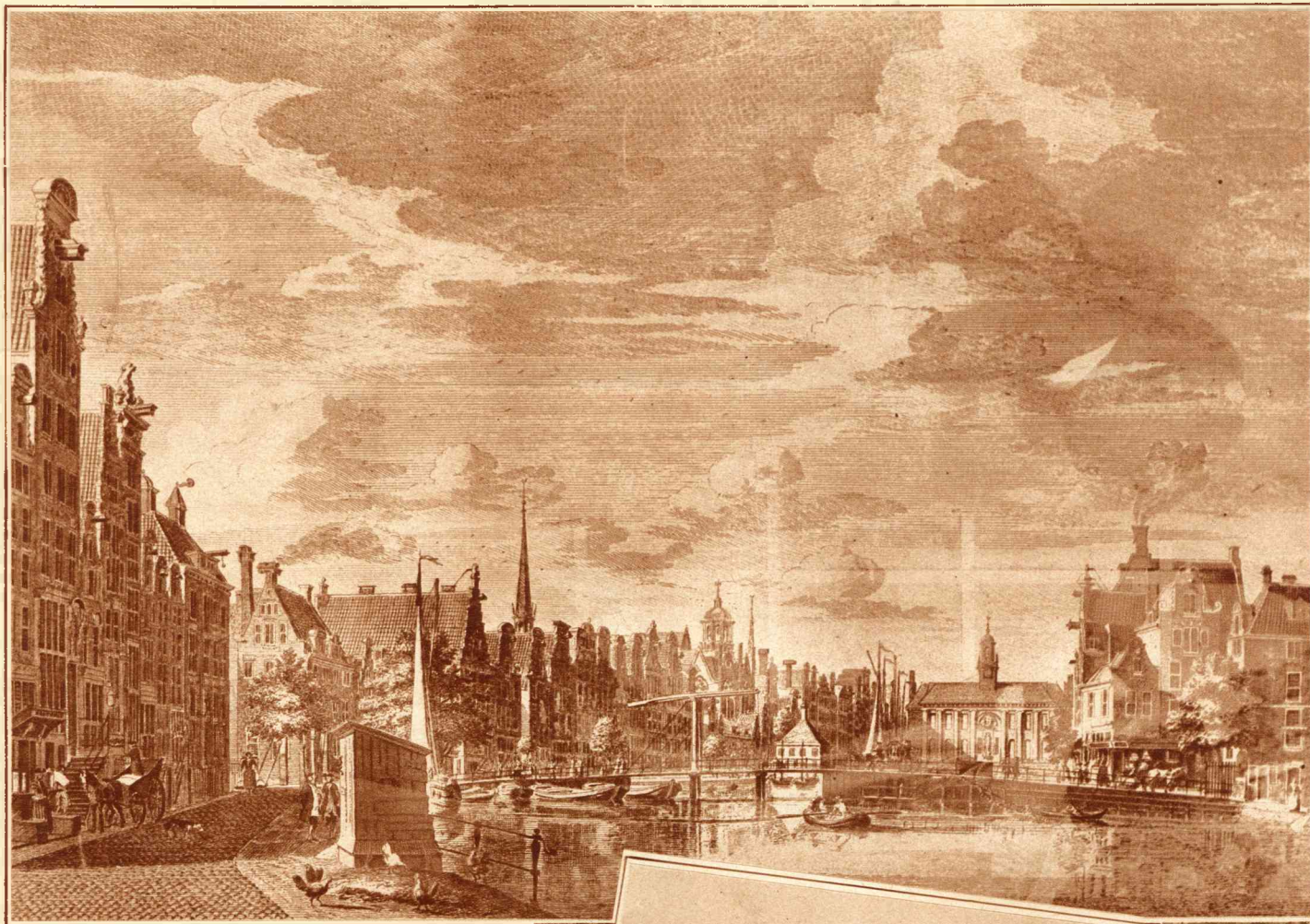
GEILLUSTREERD WEEKBLAD
VERSCHIJNT DES VRIJDAGS

AMSTERDAM

REDACTIE EN ADMINISTRATIE
VOORBURG WAL 262
TELEFOON INTERC. 33170



SPORT EN GRATIE



De Lange Brug over het Rokin omstreeks 1625.

slorpen, of zullen de verdedigers van het stedschoon den slag winnen en zullen de automobilisten gedwongen zijn hun geduld te blijven oefenen en hun vaardigheid te blijven toonen op de „kassen” van het Rokin?

Hoe de beslissing zal uitvallen, van te voren is zeker, dat er tevreden en ontevreden zullen zijn. Maar die prachtige eigenschap van de Amsterdamsche bevolking, zich met een zucht en een grap te schikken in het onvermijdelijke, zal ook nu haar nuttig werk wel weer doen, zoodat, als de demping isgeschied, men spoedig niet beter weten zal, of het was altijd zoo, en als ze niet door gaat, het zijn zal, of er nooit een Rokin-vraagstuk is geweest. Nu het Rokin zoo zeer „water des aanstoots” is, stelt menige lezer er zeker belang in, iets uit de historie van deze gracht te vernemen. Haar geschiedenis is een stuk Am-

ONS ROKIN

„Terwijl de Senaat beraadslaagt”.... ziet de Amsterdamsche burgerij wellicht voor het laatst naar dien veel besproken, veel gesmaad, en ook hooggeprezen en uniek-verklaarden zijtak van den Amstel, die daar rustig, en zich van niets kwaads bewust, tusschen Munt en Dam „voortstroomt.”

Zal ons Rokin worden volgegoot met zand, zal het met teer bestreken worden en zullen over luttele maanden de auto's er even geruischloos over voortsnellen, als thans over de Nieuwe Zijds Voorburgwal? Zal het monster, dat Verkeer heet, deze laatste en kleinste zijrivier van den Rijn op-



De toegang tot het Rokin, ± 1860. Gezicht op den Dam, ter plaatse waar nu de magazijnen van Peek en Cloppenburg staan.



Het Rokin met paardentram. Op den achtergrond de huizen aan het voormalige Oude Beurspleintje. Rechts het befaamde Beurspoortje.

sterdamsche geschiedenis, bont en levendig.

Eerst iets over den naam zelf:

„Rak” is de oude naam voor vaart; het Rak-in is een binnenvaart, in dit geval de vaart binnen den Dam, in tegenstelling met het rak daarbuiten, het Damrak. Oorspronkelijk had dit gedeelte van den Amstel, zoo berichten ons de oude chronyken, evenmin als dat buiten den Dam gelegen, een eigen naam. In het begin der 15e eeuw echter komt de naam „Rokin” in officiële stukken voor, d.w.z. voor het water en voor het noordelijkste en zuidelijkste gedeelte van de tegenwoordige drukke zijde: van Dam tot Gapersteeg en van Enge Kapelsteeg tot Spui.

Langs de stille zijde was nog in het geheel geen doorlopende kade aangelegd, hier bestond alleen een steiger langs het noordelijk uiteinde: Utrechtsche steiger geheeten, naar de veerschuiten op Utrecht, die hier reeds in 1490 een aanlegplaats vonden; terwijl langs het overige gedeelte de achterkanten van de kloosters in de Nes direct aan het

water uitkwamen. Kaden werden eerst in de eerste helft der 16e eeuw gemetseld. De naam Rokin kwam toen ook in gebruik voor het gedeelte Spui — Muntplein. De zoo juist vermelde Utrechtsche steiger werd, bij gelegenheid van het bouwen van de beurs, (in gebruik genomen in 1611) een steeg, die den naam kreeg van Beurssteeg.

Het Rokin-water was in de jaren van Amsterdam's „opcomen", in den tijd, dat het de machtige koopstad was, waarvan de bestuurders zoowel in de Republiek der Vereenigde Nederlanden zelve, als in het buitenland hun invloed konden doen gelden, beduidend breeder en dieper dan op het oogenblik. Men kon het nog aanzien als 'n stuk rivier, het had golfslag, in tegenstelling met thans, nu men er met moeite iets anders dan een „sloot van standing" in kan zien.

Op het veertig meter breede Rokin is menig waterfeest gevierd; het schitterendste was wel, dat hetwelk gegeven werd ter eere van de „allerdoorluchtigste koninginne," Maria de Medicis, bij gelegenheid van haar



Herinnert u zich nog, dat in het Rokin de aanlegsteiger lag van den Havenstoombootdienst op Schollenbrug?



Op deze plek is thans „Industria" een „sta-in-den-meg".

bezoek aan Amsterdam in 1638. De ontvangst en feestelijkheden schijnen voor dien tijd buitengewoon luisterrijk te zijn geweest; de stedelijke overheid „pakte uit" en scheen er bijzonder veel aan te hechten, dat Maria „beroemt van wegen haer geslacht, heerschappije, huwelijk haerer kinderen, scepters en aangehuwde Kroonen," een goeden indruk van Amsterdam zou krijgen.

De beroemde latinist van Baerle, „professor in de doorluchtige Schole," heeft van de plechtigheden een uitvoerig verslag gemaakt, dat wederom is overgezet in het Nederlandsch en als boekwerk met tal van platen is uitgegeven. Wij vonden in deze beschrijving volgend citaat het merkwaardigst:

„De Vrijdagh werd doorgebracht met nieuwe vertooningen op den Amstel, ter plaetse daer hij Zuidwaert van de Damsluis af het Rockin heet. Want de Amstel van het Zuiden na de Stad vloeiende, en recht-uit na de Damsluis loopende, komt door de sluis in het Damrack te vallen, mengt zich, in 't Noorden, met het IJ, en deelt de stad in Oude en Nieuwe zijde.

Het Noorderdeel des Amstels tusschen twee bruggen, gaf 'n ruimte voor de ijverige toestellers, en nieuwsgierige kijkers van de vertooningen. Hier stonden triomfbogen, in eenen nacht gebouwt, zoo groot als een heel huis, op een eiland, dat met wonderlycke snelheid anderhalve mijl van de stad, uit de veenen gehaelt, op het water dreef, gelyck

een ander Delos, of Samos, daer weeligh gras, riet, liezen en biezten op groeiden. Dit gebouw had twee gevels, een in 't Zuiden, een in 't Noorden, waer men op van wederzijden voor de koningin nieuwe vertooningen zoude doen."

De geschiedschrijver verhaalt dan, waarin deze vertooningen bestonden, nl. in allegorische voorstellingen, o.a. „quam Neptuin al bruizende hare Majesteit tegen," in een vertooning, (alles op het water, in schepen en sloepen), van het huwelijk van François de Medici met Johanna van Oostenrijk, van de schenking van de keizerskroon door keizer Maximiliaan aan Amsterdam, en dergelijke.

Meer dan in deze zinnebeeldige vertooningen schepte het volk — en waarschijnlijk ook de gasten — behagen in het „watersteeken," een soort spiegelgevecht tusschen matrozen.

„Hun geweer was een boom, of een stuck stock, dien zij voor de borst hielden, en waer mede d'een en d'ander zijnen vijand, die hem in de schuit, met maght van armen snelleyck voortgeroeit, tegens quam vaeren, met groote kracht op de borst stiet."



Het Rokin, nu.



De oerbinding tusschen de
Rokin-oevers anno 1930.

Zachtzinnig ging het er blijkbaar niet bij toe. Toen de schepen elkander waren genaderd en terwijl heel het volk en het hooge gezelschap in het gebouwde drijvende paviljoen in spanning wachtten, zwenkten zij plotseling, en in plaats van het gevecht te beginnen, wuifden de matrozen elkander eens kalmpjes toe.

Daarna echter begon het spel en eindigde niet, vóórdat overwinnaars en overwonnenen gezamenlijk in het Rokin — het was einde Augustus en warm weer — lagen te spartelen. „Al wie dezen scheepsstrijd aanzagh most er om lachen, dat het schaterde, en 't geluid daer van ten hemel klonck; zóó was al het volck hiermede vermaeckt. En 's konings Moeder, hoe stemmigh zij oock was, kon zich qualijck van lachen onthouden.”

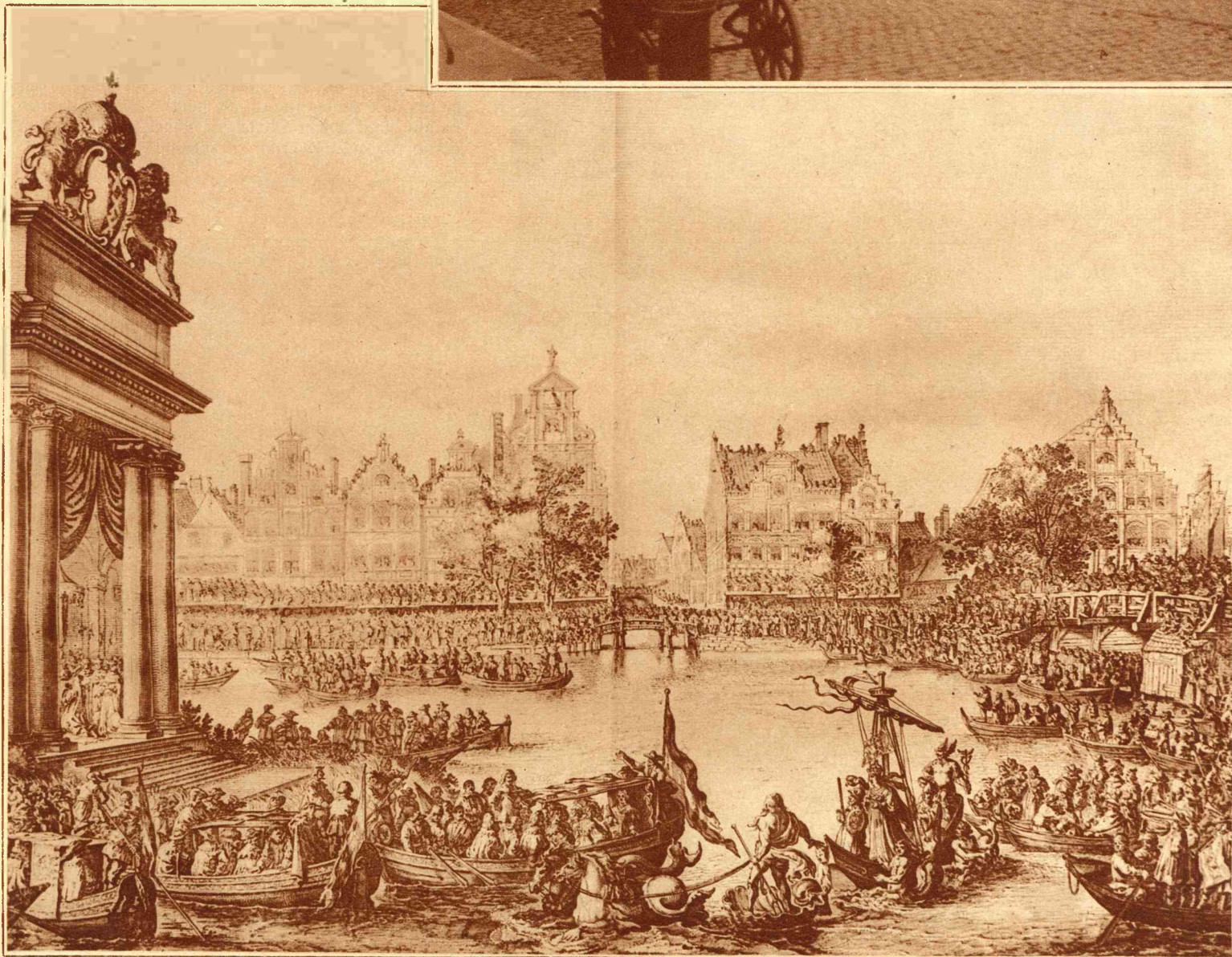
De Rokin-historie biedt

weinig belangrijks, tot den tijd, dat aan haar beide oevers en uiteinden, Dam en Munt, de „problemen verrijzen.”

Op de foto's bij dit artikel kan men de ontwikkeling van het Rokin-vraagstuk gemakkelijker bestudeeren dan met zware stukken en bescheiden.

Waar duizenden van onze lezers Rokin en Dam nog in dien toestand hebben gekend, zullen zij ongetwijfeld met genoegen nog eens die oude en verouderde puntjes terugzien. En wij twijfelen er niet aan of een jonger geslacht, dat misschien nog het meest het badhuis, dat het Rokin (tegenover Vroom en Dreesman) eens rijk was, mist, zal van deze enkele brokstukken uit een klein gedeelte van Amsterdam's fiere geschiedenis ook met graagte kennis hebben genomen.

S. V. H.



Gezicht op 't Rokin, stille zijde, ± 1900. De oude huizen zijn meerendeels afgebroken ten behoeve van de Rotterdamsche Bank. (In 1930 zou een handkarbestuurder niet zoo gezellig kunnen uitrusten.)

De feesten op het Rokin bij gelegenheid van het bezoek van Maria de Medici na Amsterdam.



DJOCKJANEESCH ECHTPAAR

Deze fraaie opname van een Djockjaneesche man en vrouw werd gemaakt aan de voorpoort van een oud Sultansverblijf, dat thans in vervallen toestand verkeert.

Een Moordenaar en zijn Zoon

DOOR A. OSCAR KLAUSSMANN

Uit de overvolle openbare lokalen weerklonen muziek, gezang en een luid gejoel van vrolijke of ook wel twistende drinkers. Het was, alsof al deze menschen, waaronder een groot aantal vrouwen, door het bezit van het zuur verdiende geld in een roes waren gebracht, en zeer zeker waren er velen, die het grootste gedeelte van hun karig maandloon binnen twee uur weer verkwistten.

Ook in de drie betere logementen van het dorp waren volgens de verzekering van den waard alle beschikbare kamers bezet. Op den betaaldag kwamen alle zakenmenschen uit de heele omgeving hier, die aan de werklui en de fabrieksambtenaren goederen leverden en natuurlijk van het geschikte oogenblik gebruik maakten, om het hun verschuldigde geld te beuren en nieuwe bestellingen op te doen. In de restaurants der hotels ging het nauwelijks minder luidruchtig en uitgelaten toe dan in de herbergen der arbeiders. Ook daar werd bij wijn en bier naar hartelust gezongen en geschreeuwd.

Met veel moeite en tegen een hoogen prijs vonden de twee vluchtelingen eindelijk in het derde logement een bescheiden kamertje met twee vlak naast elkaar staande bedden. Krauze was zoo doodop dat hij dadelijk op het smalle bed neer wilde vallen.

Zijn reisgezel belette hem dit, terwijl hij met een ruwen lach zei: „Waarachtig, je bent zoo zwak als een oude vrouw, en je zal toch nog eenigen tijd goed wakker moeten blijven, als je geen gevaar wil loopen, dat ik je onderweg ergens laat liggen. Er zijn hier voor ons nog belangrijke dingen te doen, voordat wij er aan mogen denken, om te gaan slapen. Ik heb den heelen dag hier en daar geluisterd, zonder dat je er iets van bemerkte en wat ik toen vernam, was niet juist geschikt, om mij plezier te doen. Zonder passen komen wij dezen keer niet over de Russische grens, dat is zoo goed als zeker.”

De graanhandelaar staarde hem verschrikt aan. „Maar wat moeten wij dan beginnen? Waar moeten wij passen vandaan halen?”

„Vroeger zou dit kinderwerk zijn geweest. Voor een paar roebel was altijd een pas te krijgen, juist zooals men hem noodig had, en met deze mogelijkheid had ik rekening gehouden. Maar de omstandigheden zijn helaas veranderd. Het toezicht aan de grens is nauwkeuriger geworden en een paar menschen, die van het bezorgen der passen een zaakje maakten, hebben onlangs zeer strenge straffen gekregen, zoodat wij nauwelijks eenig vooruitzicht hebben, om op zoo'n manier aan legitimatiepapieren te komen. Wij moeten ons die op een andere manier trachten te bezorgen, en daarvoor geeft de algemeene dronkenschap, die hier vandaag heerscht, de beste gelegenheid.”

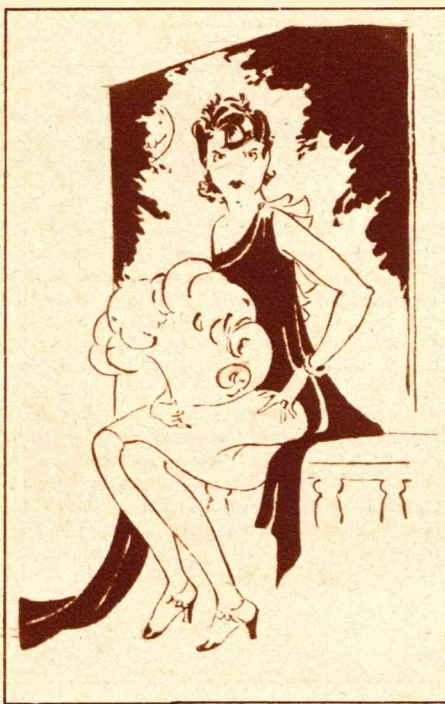
Krauze wist wel niet goed, hoe dat moest worden uitgelegd, maar hij was al zoo geheel aan de rol van een zwijgenden toehoorder gewend, dat hij zich niets afvroeg, maar met een diepen zucht achter den vroegeren athleet, die niet de minste vermoeidheid scheen te gevoelen, de kamer weer verliet. Half in slaap, als een slaapwandelaar, volgde hij hem stap voor stap en het was een ware foltering, die hij bij zijn ellendigen lichamelijken toestand gedurende de volgende uren moest doorstaan.

Hubner scheen zich namelijk te hebben voorgenomen, alle herbergen der plaats te bezoeken. Hij ging van de eene naar de andere, en overal zag hij waarlijk op een bewonderenswaardige wijze kans, om met de drinkers bevriend te worden, onverschillig, of het personen van den middenstand of eenvoudige werklui waren. Hij dronk met hen, ging op hun grappen in en wist hen spoedig in een vertrouwelijk gesprek te betrekken. Op zijn zwijgenden metgezel werd daarbij slechts weinig gelet en meermalen moest Hubner den met den slaap strijdenden man door een ribbestoot aan herinneren, dat het tijd was, om verderop te gaan.

Tot diep in den nacht zette de tooneelspeler dit eigenaardige en volgens de meening van Krauze geheel doellooze optreden voort, toen scheen hij echter te hebben gevonden, wat hij zocht; want

hij bleef steeds naast een man, met wien hij op dezelfde ongedwongen manier kennis had gemaakt, als met alle anderen, met wie hij gedurende de laatste twee uren reeds gedronken had. Krauze hoorde uit hun gesprek, dat de man een houthandelaar uit Russisch Polen was, en hij zag, dat zijn metgezel zeer duidelijk van plan was, den toch al aangeschoten man totaal dronken te maken. Hij liet een flesch zwaren Hongaarschen wijn komen en wist het zoo in te richten, dat zijn nieuwe vriend, die zich niet lang tot drinken liet aansporen, het leeuwenaandeel daarvan kreeg. Toen haalde hij hem over, om in zijn gezelschap nog een ander lokaal

Fanny Flapuit zegt:



„Een vriendelijk kijken” valt niet mee, als de foto's drie gulden per stuk kosten.

te bezoeken, ongetwijfeld met geen andere reden, dan omdat hij bemerkte, dat de houthandelaar hier in zijn logement te veel bekenden had, die zich met hem bemoeiden.

Krauze liep weer gehoorzaam achter hem aan als een offerdier, dat dom en stil in zijn lot berust. Maar toen hij daarna in de lage, met een benauwd tabaksrook gevulde herbergkamer naast de twee anderen aan de tafel zat, was hij niet langer in staat, zijn vermoeidheid te beheerschen; zijn hoofd viel op zijn borst en ondanks het woeste lawaai om hem heen bevond hij zich in een diepen slaap.

Een ruw schudden deed hem ontwaken. Hij had een paar minuten noodig, om in zooverre tot zichzelf te komen, dat er langzamerhand een helder besef van den toestand in hem opkwam. Toen zag hij, dat de houtkooper naast hem met zijn hoofd op de tafel lag te snorken, terwijl Hubner, gereed om te vertrekken, naast hem stond.

Hij hoorde de halfluide, knorrige woorden van zijn reisgezel: „Voor den drommel, man, wil je nu eindelijk wakker worden? Denk je dan, dat ik mij zooveel moeite heb gegeven met dien taaien kerel daar, om nu terwille van jou te wachten, tot je weer wilt ontwaken? Vooruit! Hoe vlugger wij hier vandaan komen, des te beter is het.”

Met veel moeite stond Krauze op en door den stevigen arm van den ander gesteund, tuimelde hij naar buiten. Maar de koude nachtlucht, die hem daar tegemoet kwam, bracht hem geheel tot zichzelf.

„Een heb ik er gelukkig te pakken gekregen,”

No. 21 hoorde hij zijn metgezel met een groote voldoening zeggen. „Maar het was een drommels hard stuk werk. Die man kan drinken zooals weinig personen en al had ik hem ook tevoren zijn pas laten toonen, zoodat ik precies wist, in welken van zijn zakken ik het papier moest zoeken, gaf ik toch al haast de hoop op. Maar nu heeft hij minstens vierentwintig uur noodig, om met zijn roes klaar te komen, en ik weet zeker, dat hij bij zijn ontwaken niet het minste vermoeden er van zal hebben, wat er vannacht met hem gebeurd is en hoe de menschen er uit zagen, met wie hij gefuifd heeft.”

Krauze had nauwelijks nog op de laatste woorden gelet. Heviger dan ooit was het wantrouwen in hem ontstaan.

„Waarom denk je slechts aan jezelf?” vroeg hij. „Ik heb toch eveneens een pas noodig. Hoe moet ik anders over de grens komen? En waar moet ik er een vandaan halen, nu het toch schijnbaar je plan is, om naar ons logement terug te keeren?”

„Dat is zeer zeker mijn plan; want ten slotte moet ik ook een paar uur slapen, en vandaag zou er toch niets meer gedaan kunnen worden. Maar wees onbezorgd! Ook voor jou zal er morgen raad geschaft worden. En ik ben nog niet voornemens, je in den steek te laten.”

Dat klonk wel niet al te troostend, maar in het bewustzijn van zijn eigen onmacht moest de graanhandelaar voorloopig daarmee tevreden zijn. De twee reisgenooten zochten hun benauwd slaapkamertje op, en al had Krauze zich ook voorgenoemen, om in ieder geval zoo lang wakker te blijven, tot Hubner ingeslapen was, toch eischte zijn lang mishandeld lichaam nu gebiedend zijn recht, en Krauze had zich nauwelijks op de harde legerstede uitgestrekt, of hij viel in een looden slaap.

Bijna tegelijk sloegen de beide reisgenooten hun oogen den volgende morgen op. Hubner keek op zijn horloge en was met een sprong het bed uit.

„Ellendig — al negen uur! Ik geloof, dat je mij met je slaperigheid besmet hebt. Wij moesten nu al minstens twee uur op de been zijn.”

Krauze voelde een razende hoofdpijn; maar uit vrees voor de brutale opmerkingen van den andere zei hij er niets van, en haastte hij zich bij het aankleeden. Zij lieten het ontbijt op hun kamer brengen en Hubner, die daar met een gefronst voorhoofd zat, scheen over allerlei gewichtige plannen na te denken.

Plotseling verbrak hij het zwijgen met de bewering: „Wij moeten maken, dat wij hier vandaan komen. Want als de duivel zijn hand in het spel heeft, laat hij onzen vriend van gisterenavond vroeg uit zijn roes ontwaken en zijn verlies ontdekken. Dan loopen wij in ieder geval gevaar, hem te ontmoeten en door hem herkend te worden. Bovendien heb ik bedacht, dat wij in geen geval de grens aan het dichtstbijzijnde grensstation kunnen passeeren. De man, wiens pas ik zonder zijn uitdrukkelijke toestemming heb geleend, zou daar persoonlijk bekend kunnen zijn en dan waren wij natuurlijk verloren. Wij zullen dus een wagen nemen en een paar mijlen verderop naar een ander grensstation rijden, waar dat niet meer te vreezen valt. Ben je klaar?”

„Ja. Maar misschien zou ik beter doen, door hier te blijven. Zei je gisteren zelf niet, dat het onmogelijk was, zonder pas over de grens te komen?”

„Zeker heb ik dat gezegd. Maar je zult mij toch vergezellen. Met of zonder pas — ik breng je wel over de grens.”

„En als ik nu, na rijp overleg, die poging liever niet wil wagen?”

Hubner wierp hem een blik toe, waarin Krauze's argwaan een sombere bedreiging las. „Onzin! Dat had je moeten bedenken, voordat wij Breslau verlieten. Nu behooren wij bij elkaar en ik heb geen zin, om mij door je domheid of misschien ook door je achterdocht in gevaar te laten brengen. Als er een tijd zou komen, waarin ieder van ons beter zijn eigen gang kan gaan, zal ik het wel zeggen. Maar tot dan toe raad ik je in je eigen belang, geen zij-

sprongen te maken of andere dingen uit te halen. Ik houd mijn oogen open — dat zul je immers al lang bemerkt hebben — Ik ga nu een wagen bestellen. Blijf hier boven, tot ik terugkom, om je te halen."

Hij ging de deur uit, terwijl Krauze verslagen bleef zitten en zijn handen radeloos tegen zijn pijnlijke slapen drukte. Hubner's besliste weigering, om van hem te scheiden, kwam hem voor als duidelijke bevestiging van zijn verdenking, dat de tooneelspeler slechts op een gelegenheid wachtte, om hem van zijn geld te berooven, en in zijn opwinning stelde hij zich de vreeselijkste tooneelen van bloedige misdaden voor, waarvan hij en niemand anders het ongelukkige slachtoffer was.

En hij had niet eens een wapen, om zijn leven te verdedigen, terwijl de ander nog steeds de revolver in zijn borstzak droeg, die hij hem ontstolen had. Zoekend keek hij in de kamer rond en hij kreeg haast een verheugend gevoel, toen hij op de vensterbank een meer dan vingerdik stuk ijzer bemerkte, dat oorspronkelijk voor een of ander doel in den muur was geslagen, maar toen er weer uitgebroken was. Haastig, alsof hij in het bezit van een kostbaar kleinnood wilde komen, sprong hij op en maakte zich meester van het verroeste stuk metaal, om het onder zijn vest te verbergen. Nu gevoelde hij zich veel kalmer dan tevoren, want hij was bij een eventueelen aanval niet meer op de kracht van zijn vuisten aangewezen, en als hij een paar minuten geleden in zijn angst het denkbeeld overwogen had, om zijn vreeselijken bondgenoot een deeling van het bedrag aan te bieden, alleen om zich door dit offer van hem af te koopen, dan was hij nu vastbesloten, om zijn bezit tegen de roofgierige hartstochten van zijn reisgenoot tot het laatste te verdedigen.

Langer dan één halfuur moest hij op den terugkeer van Hubner wachten en het sombere gezicht van den athleet toonde hem duidelijk genoeg, dat de zaken nog lang niet naar wensch gingen.

"Ik kon onmogelijk een wagen of een rijtuig krijgen," zei hij. "Ik heb den waard ten laatste vijftig mark geboden voor het bezorgen van de ellendigste kar, maar hij bleef er bij, dat er in het heele dorp geen enkele meer te krijgen zou zijn. De mannen uit de mijnen en fabrieken maken gebruik van den Zondag, om naar de stad te rijden en zich daar te amuseeren. Dus zal de verzekering van den man wel waar zijn en wij zouden onze heele reis te voet moeten voortzetten, als het toeval geen rijtuig op mijn weg had gebracht, dat leeg naar Tarkowitz teruggaat."

"Naar Tarkowitz? Wat moeten wij daar doen?"

"Niemendal, en wij willen ook volstrekt niet daar naar toe, maar naar de grens; maar het is toch een uur loopen gespaard, als wij een eind meerrijden. Ik ken de streek daar in den omtrek heel nauwkeurig en weet, waar wij af moeten stappen, om langs den kortsten weg aan het grensstation te komen. De koetsier was wel zoo onbeschaamd, om twee daalders te eischen; maar op zoo'n kleine uitgaaf komt het bij u toch zeker niet aan."

Een kwartier later zaten zij waarlijk in het licht open rijtuig, een zoogenaamde brik, zooals er in die streek veel gebruikt worden, en een scherpe wind, die fijne, maar ijskoude regendroppels meebracht, blies hun in het gezicht. Omdat de koetsier ieder woord van hun gesprek had moeten hooren en het tweemaal bovendien weinig lust tot praten had, bleven zij zwijgen tot na een rit van ongeveer vijftig minuten Hubner den arm van den suf kijkenden koetsier op den bok aanraakte.

"Halt! Hier moeten wij afstappen. Deze heer zal u den afgesproken vrachtprijs betalen."

Krauze, die toch weer zeer angstig werd, toen hij er aan dacht, dat hij over eenige minuten met zijn akelligen metgezel moederziel alleen op het vrije veld zou zijn, waar wijd en zijd geen menschelijke woning te zien was, aarzde nog, om het geld in de uitgestrekte hand van den koetsier te leggen.

"Misschien zou de man zich toch laten overhalen, om ons tegen een goede betaling tot in de onmiddellijke nabijheid van de grens te brengen," fluisterde hij Hubner halffluid toe. "Wilt u niet nog eens daarover met hem onderhandelen?"

Maar de tooneelspeler maakte een beslist ontkennende beweging. "Dat zou doelloos zijn, want hij heeft het straks bepaald geweigerd. Bovendien komt het mij om verschillende redenen doelmatiger voor, dat wij het overige van den weg te voet af-

leggen. Houd ons dus niet noodeloos op, maar maak de zaak in orde."

Ofschoon zijn verdenking door dit antwoord slechts nieuw voedsel had gekregen, was Krauze toch niet moedig genoeg, om tegen den wil van den ander een gesprek met den koetsier te beginnen. Hij rekende met den man af en keek het spoedig weggrollende rijtuig weemoedig na. Toen overtuigde hij zich door een onopgemerkt tastenden greep, dat hij nog in het bezit van het wapen was en hij dit ieder oogenblik voor zijn verdediging beschikbaar zou hebben.

"Vooruit dan!" zei hij bij zichzelf. "Ik zal mijn geld en mijn leven in ieder geval zoo duur mogelijk verkoopen."

Het was een eenzame en sombere streek, waar zij zich bevonden, dubbel zwaarmoedig en troosteloos in het vale schemerlicht. De slechte, schijnbaar weinig gebruikte weg, dien Hubner had ingeslagen, liep over een kaal, ongelijk land, om dan in het

Mijn Onafhankelijkheid

*

Wanneer ik zin heb om een auto te gaan koopen,
Dan vraag ik dat toch zeker niet aan Jan Publiek.
Als ik 's winters met mijn blooten kop wil loopen,
Dan doe ik dat, al lucht ook iedereen zich ziek.
Als ik zin heb om eens lekker lang te slapen,
Al beukt m'n hospita de deuren met haar vuist,
Al scheldt de heele wereld me voor luie bliksem,
Je snapt toch zeker wel: Dan doe 'k 't lekker juist!

Als 'k geen zin heb om visites af te leggen,
Dan heb ik lak aan wat het menschen er van zegt.
En als m'n vrienden me zooiets dan kwalijk nemen,
Dan zeg ik, op mijn beurt, die vriendschap is niet echt.
Als 'k geen zin heb om 'n meisje te gaan trouwen,
Dan blijf ik heel mijn leven lekker vrijgezel!
Dan hoor 'k tenminste niet: „Och mannie ik ga dansen.
Let jij vanmiddag even voor me op de bel."

Als ik zin heb om te rooken, nou, dan rook ik,
M'n biertje drink ik allersmaaklijkst op z'n tijd,
Geen mensch op aarde, die me zooiets kan verbieden.
Ik volg m'n eigen weg van onafhankelijkheid.
Maar... als ik geen zin heb m'n belasting te betalen,
Dan krijg ik morgen aan den dag een dwangbevel.
Dan loop ik spaak met al m'n mooie theorieën,
Al heb 'k geen zin er in, betalen moet ik wel!

GIJUS BETLEM Jr.

bosch uit te komen, dat somber en angstwekkend als een zwarte muur het droefgeestige landschap afslot.

"Moeten wij door dat bosch daar?" vroeg Krauze, nadat zij een poos zwijgend naast elkaar voortgelopen hadden, en hij gaf zich alle mogelijke moeite, om een onbevangen klank aan zijn stem te geven.

Maar op Hubner scheen deze toon niet zeer overtuigend gewerkt te hebben, want hij keek zijn metgezel van terzijde aan en zei spottend: „Ja. Ben je bang?"

De graanhandelaar lachte gedwongen. „Da's ook wat! Waarvoor zou ik bang zijn? Zijn wij niet met ons tweeën!"

"Misschien juist daarom!" luidde het korte antwoord. „Je hebt gisterenavond in je slaap allerlei rare praatjes verkocht, die mij een juiste voorstelling hebben gegeven, hoe het er van binnen bij je uitziet. En ik zeg je alleen maar, dat ik niet in jouw plaats zou willen zijn — nog niet voor een miljoen!"

Krauze was bleek geworden, maar hij scheen niet nieuwsgierig naar de reden, waarom de andere hem deze eigenaardige verklaring had gegeven. Zwijgend liep hij voort, steeds er op bedacht, om een halven of een heelen stap achter Hubner te blijven; zijn hand tastte echter meermalen naar de plaats, waar het verroeste stuk ijzer onder zijn vest uitkwam.

Nu waren zij nog slechts ongeveer honderd schreden van den rand van het bosch verwijderd, dat aan de angstige oogen van den graanhandelaar zoo donker en ondoordringbaar voorkwam als een nog nooit door menschen bezochte wildernis. En

nogmaals, hoezeer hij ook van het nuttelooze dezer poging overtuigd was, waagde hij het, aarzelend bezwaar te maken.

„De witte streep daarginds is toch in ieder geval de straatweg. Zouden wij niet beter doen, dien te volgen, in plaats dat wij ons in het eenzame bosch aan het gevaar wagen, geheel te verdwalen?"

Nu was het Hubner, die een kort spottend gelach deed hooren. „Heb daarover maar geen zorg, waarde vriend! Je zult precies daar aankomen, waar ik je wil hebben. Ik ken dit bosch zeer goed en dat het zoo eenzaam is, heeft mij juist dezen weg doen kiezen. Als ik gisteren bij voorkeur drukke plaatsen bezocht, dan komt het mij vandaag doelmatig voor, om alle nieuwsgierige menschen zooveel mogelijk uit den weg te blijven."

Misschien had hij er ook een brutaal plezier in, om de wantrouwende vrees van zijn reisgezel, die immers al lang niet verborgen voor hem had kunnen blijven, door zijn dubbelzinnige woorden en nog meer door den toon, waarop hij die uitspraak, tot een pijnlijken angst te doen toenemen, en een man met een helder doorzicht zou deze bedoeling waarschijnlijk wel doorzien hebben. Krauze echter — anders een menschenkenner en volleerd in koele berekeningen — scheen niets meer te bezitten van het slimme verstand en de buitengewone scherpzinnigheid, die hem zoo lang in staat hadden gesteld, om alle wederwaardigheden en gevaren te trotseeren. De man, voor wien hij van het eerste oogenblik hunner kennismaking evenveel vrees als afschuw had gevoeld, moest met een waarlijk duivelsche kracht toegerust zijn, om hem met lichaam en ziel zoo geheel in een verlammenen doodsangst te brengen, dat hem slechts die eene gedachte bezielde: „Wanneer zal hij de revolver voor den dag halen? En zal ik nog tijd genoeg hebben, om die omlaag te slaan, voordat hij afgedrukt heeft?"

Maar nu zij het geheimzinnig donkere bosch ingingen en naast elkaar op het smalle voetpad voortliepen — stijf tegen elkaar gedrukt, want geen van beiden wilde voor den anderen loopen, toen nam deze eene gedachte in de koortsachtig werkende hersenen van Krauze langzamerhand een anderen, gevaarlijker vorm aan.

„Als het toch eenmaal zeker is, dat hij mij slechts naar deze verlaten eenzaamheid heeft gesleept, om mij af te maken — waarom zou ik dan versuft wachten tot hij het juiste oogenblik daarvoor gekomen acht? Waarom kan ik het wapen, dat een gelukkig toeval mij bezorgd heeft, niet evengoed ten aanval als ter verdediging gebruiken? Ja, dwingt de plicht tot zelfbehoud mij niet, om zijn lage bedoeling te voorkomen? En zijn de zeventuizend mark, die hij mij afgezet heeft, niet mijn rechtmatig eigendom? Als hij mij die met het brutale recht van den sterkere afgenomen heeft, waarom zou ik dan aarzelen, om die op grond van dat zelfde recht weer terug te nemen? En dan de pas, dat onschatbare papier, waarvan het bezit voor mij de redding en de vrijheid waarborgt! Kan ik dien niet evengoed gebruiken als hij? Een enkele slag! Waarom aarzel ik nog, om van de gelegenheid gebruik te maken?"

Minuut na minuut ging voorbij. Steeds dieper scheen de stilte om hen heen te worden, steeds zwaarder scheen de eenzaamheid op het schemerachtige bosch met zijn sombere boomen en zijn benauwde grafvlucht te drukken. Geen geluid uit de woningen der menschen drong door tot hier, geen geluid zou uit deze afzondering tot aan de woningen der menschen doordringen. Wat hier gebeurde, werd door niemand gezien of gehoord. Weken of maanden zouden misschien voorbijgaan, voordat het aan een ander levend wezen bekend werd.

En er was slechts een enkele slag noodig — het scherpe stuk ijzer was immers een vreeselijk wapen. Waarom dus dit laffe, besluiteloze aarzelen! Binnen een kwartier — neen, binnen vijf minuten was het misschien al te laat. Zijn hand had niet gebeefd, toen hij den strop om den hals der oude vrouw wierp en met een flinken ruk dichttrok — hoeveel meer zou hij nu op zijn kracht en flinkheid mogen vertrouwen, nu, terwijl het mislukken gelijk zou staan met het prijsgeven van zijn leven!

Weg met alle angstige aarzeling! Slechts het juiste oogenblik gebruikt en dan alle zenuwen en spieren ingespannen! Er bestond geen kostbaarder prijs, dan die hier te winnen was. Een dwaas en een armzalige lafaard, die hem zou kunnen verspelen!

Wordt voortgezet.



UIT HET LAND DER KIRGIEZEN

Over de eindeloze steppen van Midden-Azië zwerven de arme, weinig beschaafde nomadenvolken. Onder deze zijn de Kirgiezen het talrijkst en het machtigst. Dit vijftal bijzondere foto's geeft eenig idee van dezen merkwaa-digen volksstam en zijn leefwijze.

De tenten van een
zwerfenden stam.

Doodarme
herders.

Zij kwam en ging....

DOOR COR HAEG

Waarom moest hij van half negen tot zes uur tegen die imbeciele koppen aankijken; waarom ademen in die atmosfeer van verschimmelde burgelijkheid en gepolijste mensen? Tusschen vier gore muren, onder beverige gaslampen (welke altijd moesten branden), had hij 'n plaats op 'n nieuwe met leer bekleedde kantoorruimte. Daar was voor hem 't slagveld voor „the struggle for life” en moest hij solied gebonden boeken volschrijven en hagelwitte vellen betijpen.

Hij zat met nog vier andere „collega's” met den rug naar de ramen. Ramen, welke nog nooit licht hadden doorgelaten. Achter die ramen was 'n steegje, smal, vuil en altijd stinkend, gelijk de enkele kinderen die daar hun heerlijke spelletjes nog deden.

Nu was het stil in 't steegje en ook op 't kantoor. Bleek bibberden de gaslampen hun licht door de 6x5 M2 ruimte; de teringachtig-wit-gekalkte muren kaatsten 't licht terug; 't neusophalen van den boekhouder stoorde de stilte. Een deur werd opengesmeten en 'n forsche dikke man, met 'n nek als 'n stier, stampde binnen.

't Werd nu nog stiller op 't kantoor; de neus van den boekhouder stopte plotseling, en terwijl de dikke man (de directeur van de zaak) over zijn brilleglazen rondkeek, gromde hij: „Is hier niemand?”

Dit was zoo zijn gewoonte om aldus iets te vragen. Daarom: stilte. Dan liep hij met groote stappen de 6x5 M2 ruimte rond en schreeuwde den boekhouder toe: „Waar is Maas?”

De neus van den boekhouder begon opnieuw te werken, de penhouder verdween achter 'n uitstekenden oorlap en terwijl hij beverig opstond en stotterend begon te zeggen, dat Maas even naar de post was, rende de directeur het kantoor weer af, onderwijl roepende: „Laat Maas direct even bij me komen voor de zaak betreffende v.d. Kamp.”

Bovenstaande boodschap van zijn directeur werd Maas verteld toen hij even later binnenkwam. „En,” werd er bijgevoegd: „Ga maar direct, hij wacht er op.”

Maas ging eigenlijk wel graag naar 't kantoor van den directeur, omdat in 't lokaal ernaast Gretha zat, die hij graag zag. Want altijd, als hij bij den directeur had moeten zijn, liep hij door de afd. Inkoop ('t lokaal naast 't privé-kantoor) en riep dan onderwijl tegen Greet: „Dag aardig kind”.

Ze antwoordde dan altijd met 'n „would-be”, onverschillig bonjour,, maar vroeg dan meteen of hij nog 'n mooi boek voor haar wist. Gretha

las graag en daarom spraken zij wel eens over diverse boeken en schrijvers. Greet was 'n meisje met helder verstand, los, ongedwongen, resoluut en 'n helderen kijk, voor haar leeftijd, op vele dingen. Haar kortgeknipt page-kopje, haar donkerbruine oogen met fijn, iets gebogen neus en haar frissche mond, rood als 'n kers, gaven een tintelend uiterlijk, dartelenvitaal. Eén ding had zij bovendien op veel mooie meisjes voor, zij was haar schoonheid niet bewust. Toch was ze niet vrij van buien en grillen, maar misschien verhoogde dat haar bekoor-

lijkheid. Vanmorgen ook weer. Aan de manier waarop zij 't „bonjour” zei, wist hij al dat ze uit d'r humeur was. Zóó mocht hij haar echter het liefste zien. Ze kon dan overschillig zijn als 'n jongen. Hij kende haar nu zes maanden, den tijd dat ze bij de firma werkte.

In den beginne sprak hij haar weinig; wat kon hem dat meisje schelen. Trouwens zijn heele interesse voor vrouwen was vrij miniem. Maar op 'n Zaterdag-namiddag, toen zij op 't gore kantoor der afdeling boekhouding was geweest, had zij gevraagd of een van de jongste bedienden even voor haar 'n boek mocht halen.

„Lees jij veel, Greet,” vroeg hij haar toen ineens, haar bij den voornaam noemend. (De andere „collega's” deden dat ook; ongemerkt bediende hij zich er ook van).

„Ja, maar ik weet bijna niet meer wat ik lezen moet,” antwoordde ze. „Ken jij nog mooie boeken.” (Waarom zei ze jij, terwijl het altijd U was geweest?)

Hij had haar toen 'n serie schrijvers opgenoemd en dit werd 't aanknooppingspunt voor hun conversatie. Toch bleven zij onverschillig tegenover elkaar, bovendien zij was nog jong, 20 jaar en hij dacht er niet aan met dit meisje in relatie te treden. En van haar kant was alles even zakelijk, alhoewel hartelijk en echt meisjesachtig. Geregeld bij elke gelegenheid werd er over boeken gesproken en nu hij haar eenmaal had laten kennismaken met die schrijvers, die haar ideeën deelden, nu werd hij met 'n zekere onderscheiding door haar behandeld.

Langzamerhand bemerkte hij bij zichzelf, dat hij niet zoo nuchter meer tegenover haar stond. Eigenaardig: onbewust zocht hij vaak 'n gelegen-



De vrouwen der Kirgiezen rijden even uitstekend als haar mannen.

heid om even met haar te kunnen praten, terwijl zij toch heel gewoon bleef, vriendelijk, aardig en toch?

Hij wilde de gedachte niet voeden, hij wilde haar objectief blijven bezien, doch 't hart bleek sterker dan 't verstand. En daarom maakte hij zichzelf wijs, dat hij haar alleen gaarne zag, zooals men bijv. ook graag 'n schoon kunstwerk ziet.

Voor hem was de schoonheid, de kunst 'n deel van zijn leven en eens toen hij haar met d'r vader op 'n concert ontmoette, deed hij de heerlijke ontdekking dat haar kunstbegrippen met de zijne veel overeenstemming vertoonden. Toen had hij haar weer anders, weer beter gezien; zij steeg in zijn gedachten en zijn hart klopte sneller.

Vanmorgen toen hij haar wilde vragen of ze dit of dat boek soms al had gelezen, kwam plotseling de directeur weer binnenvallen en moest hij maken dat hij achter z'n lessenaar kwam, ginds in dat maffe hok.

Eenigzins teleurgesteld klom hij op z'n kruk en terwijl hij 't neus-ophalen van den boekhouder niet hoorde, dwaalde zijn gedachten weer naar haar af.

Nu constateerde hij dat ie toch wel van haar begon te houden, ja zelfs haar liefvallig persoonkje niet meer uit zijn kop kon doen verdwijnen. Maar tevens voelde hij z'n eigen minderwaardigheid om zoo'n meisje, zoo'n zeldzaam hoogstaand kind, te durven vragen.

Ongemerkt ging hij al hun gesprekken nog eens na; neen nooit had zij gezinspeeld, dat zij kennis aan iemand had, maar ook nooit had zij blijk gegeven, meer dan vriendschap voor hem te hebben. En hij van zijn kant had immer 'n „gentleman-like” houding bewaard; hij meende zelfs dat zij hem 'n zekere achting toedroeg. Hij wist dus ook dat zij geen kennis had, 'n paar jongere collega's op z'n kantoor (oppervlakkige stomme lui) hadden laatst nog tegen elkander gezegd, dat ze (dat was Greet) nog te krijgen was. Dat banale „krijgen” had hem geïrriteerd, doch hij ging er niet op in. Voor niemand van al die menschen om hem heen, had hij z'n gevoelens tegenover Gretha (zooals zij altijd op 't kantoor genoemd werd, en wat hem nu begon te hinderen) willen bekennen. Op slot van zaken was zij 't eenigste meisje in de zaak, die ver boven de andere dames uitstak: de rest was 'n mode-kudde, allemaal 't zelfde.

In den namiddag moest hij even naar de afd. Inkoop om 'n factuur te brengen (hij had deze gelegenheid om haar weer te zien „geforceerd”) en trof haar alleen op 't kantoor.

„Alleen?” vroeg hij hartelijk.

„Ja, juftr. Verhoog en Beers zijn geloof ik kaarten halen voor de cinema, de baas is toch de stad uitgegaan?” zei ze en keek onderhand naar buiten.

De kalender wees half October, de herfst was in vollen gang. Loodkleurige wolken joegen door



Kirgiezen op de jaarmarkt te Kuendinsk. Hier handelen zij met hun landgenooten in vee, huiden, huishoudelijke artikelen, thee, enz. Velen moeten tien en meer dagen reizen om de stad te bereiken.

de lucht, grijs en somber was 't weer, de wind smeedt de regen tegen de ruiten en geel-bruine blaren dwarrelden als wanhopig op 't kleine binnenplaatsje, waaruit men van 't kantoor op neerkeek.

„Gruw, akelig, maar toch prachtig weer hè,” zei ze opeens na eenige stilte.

Hij schrok even op, doch hoorde den warmen klank in haar stem. Warm, ja dat was haar geluid. „Ja,” zei hij met 'n zucht, „buitengewoon mooi, 't is stervende schoonheid.” (Onderhand dacht hij: dit weer past momenteel bij mijn stemming). Erger dan ooit was hij nu somber gestemd en dit niet verwachte samentreffen met haar, deed hem toch goed.

„O, zeg,” ging ze verder (dat „zeg” van haar werd muziek in de ooren), „wil je mijn nieuwe foto's even zien, en dan moet je eerlijk zeggen of ze goed zijn. Ik vind ze 'n beetje geflatteerd, doch zeg jij nu eens of dat nu werkelijk zoo is.”

Uit haar lessenaar haalde ze d'r taschje te voorschijn en onderwijl ze hem de foto's in verschillende uitvoering voorlegde, babbelde ze verder:

„Die jij 't beste vindt, zal ik dan laten vergrooten, zelf kun je zoo moeilijk over 'n foto oordeelen.

Hij keek met stille bewondering naar de afbeelding van dit prachtige meisjeskopje. Waarlijk, al was 'n foto, 'n dood beeld, dit geval werd 'n uitzondering.

„Deze is m.i. de beste, deze en „profiel”, beslister hij, „die is goed. Trouwens ze zijn allemaal goed, maar dat komt omdat...”

Hij voleindde den zin niet, hij wilde geen banale vleierij zeggen.

„Wat, omdat?” reageerde zij, „zeg eens verder?”

„Neen, neen,” schudde hij lachend het hoofd, eenigszins verrast: „Ik wou maar zeggen dat, hm, dat, nou ja de persoon waarvan de foto genomen werd, hm... mooi is!”

„Nu overdrijf je zeg (alweer dat „zeg”), maar ik vind die toch ook 't beste. Karel zal er, hoop ik, schik mee hebben. Zondag over een week gaan we ons verlossen; vader, moeder vinden 't goed. Karel komt nu met 1 Nov. hier in de stad aan de H.B.S., ik ben blij als wat.”

't Was hem alsof 't nog donkerder werd, toen hij die laatste zinnen hoorde. Een oogenblik stond hij sprakeloos en terwijl allerlei gedachten door zijn hoofd joegen, bedwong hij zich en vroeg eenigszins quasi-verbaasd:

„Karel, is dat misschien je verloofde? Ik heb niet de eer,” voltooide hij, nu gedwongen-glimlachend.

„Och neen, dien ken jij misschien niet. Dat komt omdat wij onzen omgang geheim hielden en hij de brieven naar 't adres van mijn vriendin zond. Ik ken hem al ruim een jaar; hij is leeraar aan de H.B.S. te X. en nu heeft hij 'n aanstelling gekregen aan de H.B.S. op 't Rappardplein. Fijn, nu is ie altijd hier. 'n Maand geleden heb ik er pas met vader en moeder over gesproken. Ze waren eerst verwonderd, toen 'n beetje kwaad, maar tenslotte kwam alles goed.

Vader heeft geïnformeerd en nu vieren we binnenkort onze verloving. Daar is o.a. die foto ook voor. Maar ik geloof wel, dat jij Karel Heynen kent, hij heeft vroeger bij ons in de straat gewoond.” (Inderdaad kende hij „Karel” van naam).

„Zeg,” (nu klonk 't „zeg” als iets pijnlijks) „hij heeft ook verschillende boeken gelezen, die jij mij opnoemde; hij vond ze ook heel goed, alhoewel hij weinig tijd heeft om te lezen; hij studeert nog wiskunde.”

„Zoo zoo,” lachte hij verder (hij was plotseling zéér nuchter geworden en kon gemakkelijk lachen) „Nou, dat doet me plezier, maarre, ik moet weg, ze zullen zoo opbellen, waar ik blijf.”

Zij borg haar foto's weer op en terwijl ze hem bedankte voor zijn oordeel ging hij nog met 'n „dag aardig kind” de deur uit.

Zijn hart deed hem pijn, 't was een te mooie droom geweest.



Het interieur van een Kirgiezen-tent, Jurte genaamd.



Tien Kleine NIKKERTJES DIE



(FOX FILM)

KERTJES DIE ZATE OP EEN *HEK*

VROUWENLEVEN

GEBREID SPEELGOED

Idiaal voor de kleintjes

Om verschillende redenen is het gebreide speelgoed voor onze kleintjes ten eerste aan te bevelen. De kindertjes kunnen er zich nergens aan bezeeren, en daar deze gebreide voorwerpen met een waschbare vulling gemakkelijk zijn te reinigen, behoeft ook het in den mond steken ervan voor de peuters in geen deele gevaarlijk te zijn. Bovendien is dit speelgoed onbreekbaar en zeer goedkoop.

De hierbij afgebeelde kameel is in drie deelen gebreid van overschietbaar beige katoen. Men breid aldoor rechts op dunne naalden. Voor de zij-kanten slaat men 18 steken op. Bij den 2en en 3den toer meerdert men 1 st. aan weerszijden van de naald, 4de toer 1 meerderen aan 't begin van de naald, aan het einde van de naald 24 st. bij opzetten voor den achterpoot, 5e toer 1 meerderen aan

afkanten. Volgende 1 st. minderen bij begin van de naald. Volgende 6 steken afkanten bij het begin van de naald; 1 toer recht breien, volgende 3 st. afkanten bij het begin van de naald. Volgende toer 2 st. bij opzetten einde van de naald, 1 t. breien, volgende 4 st. bij opzetten. Deze beide toeren 1 keer herhalen, 1 toer recht breien. Volgende toer 1 st. minderen bij het begin van de naald en 1 st. meerderen aan het eind van de naald. Deze beide toeren 6 keer herhalen. 1 toer recht breien. Volgende aan het begin van de naald 6 st. afkanten, 10 toeren recht breien. Volgende aan het begin van de naald 5 st. afkanten, 1 toer minderen aan het eind van de naald, volgende toer minderen bij het begin van de naald. Deze beide toeren 3 keer herhalen, 1 toer minderen aan weerskanten van de naald en de overgebleven 6 steken afkanten.

Het tweede zijstuk wordt precies eender gebreid.

Voor het onderstuk worden 4 st. opgezet en aan weerskanten van het werk om den anderen toer gemeerd, tot er 8 st. op de naald zijn. Dan aan weerskanten van het werk 24 st. bij opzetten voor de achterpooten, 12 toeren recht breien. Dan aan weerskanten 18 st. afkanten. Volgende toer aan het begin en einde van iederen toer 1 st. minderen tot er nog 10 st. op de naald zijn. Hierop 24 toeren breien. Dan aan weerskanten meerderen tot er weer 22 st. op de naald zijn. Vervolgens aan weerszijden weer 18 st. bij opzetten voor de voerpooten, 12 t. recht breien. Dan aan beide zijden 20 st. afkanten en vervolgens aan het begin, in het midden en aan 't einde van iederen toer minderen tot er nog 3 steken op de naald zijn. Afkanten.

De verschillende deelen worden zorgvuldig aan elkaar genaaid, waarbij men een opening laat voor het vullen. Dat laatste kan geschieden met kapok of watten en beter nog met versleten jaegergoed of badhanddoeken, in stukjes geknipt en uitgeplozen.

Voor de ooren van den kameel worden 4 steken opgezet en na 1 t. breien meerdert men in het midden van de naald, bij elken toer tot men 10 st. op de naald heeft, waarna men weer mindert tot 4 st. en afkant.

De ooren worden aangenaaid, neus en bek met bruine wol aangegeven en voor de oogen worden 2 gitten kralen opgenaaid. Voor den staart vlecht men eenige draden in elkaar. De toom wordt van kleurige wol gehaakt.

Voor het negerpoppetje, dat tusschen de kameelenbulten een comfortabel plaatje vinden kan, neemt men donkerbruine wol voor het lijfje en helrood, blauw of groen voor broekje en muts. Het lijfje wordt afwisselend rechts en avergebreid,



Tot de nieuwste snufjes op 't gebied van dameshoeden behoorren de Zuidvester-modellen van fluweel of nilt. Soms van beide gecombineerd.

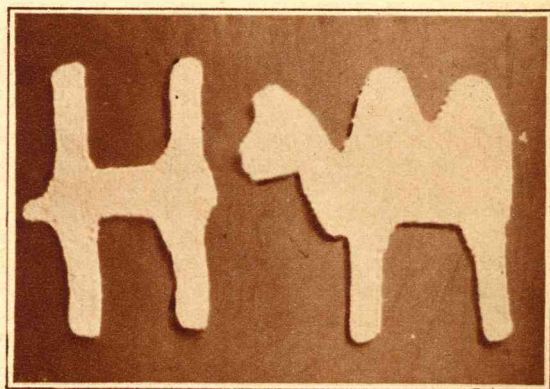
zoodat aan den rechter kant enkel r. steken komen, mutsje en broekje aldoor rechts, waardoor ribbels ontstaan.

Met bruine wol 6 st. opzetten, 10 t. breien, 11e toer begin en einde van de naald 1 st. meerderen, 5 t. breien; bruine wol afbreken en kleurige aanhechten, 6 t. breien, wol afbreken en eenzelfde stukje breien voor het tweede been. 1 t. breien, 3 st. bij opzetten en op het eerste stukje verder breien. Op deze 19 st. 7 t. breien. Wol afbreken en nog 8 toeren breien met bruine wol. Daarna 12 st. bij opzetten aan weerskanten voor de armen, 4 toeren breien en aan weerszijden 13 st. afkanten. Volgende toer aan weerskanten 1 st. minderen, 1 t. breien. Deze beide toeren 1 keer herhalen, 2 toeren breien met 1 st. minderen in het midden. Volgende toer 1 st. meerderen aan weerskanten, 1 toer breien. Deze beide toeren 1 keer herhalen; 2 toeren breien. Dan aan weerskanten 1 st. minderen, 1 toer breien en deze beide toeren 1 keer herhalen. Volgende toer begin, midden en einde van de naald 1 st. minderen, 1 t. breien. Deze beide toeren eenmaal herhalen. De 5 overgebleven st. afkanten. De tweede helft wordt precies eender gebreid en de deelen aan elkaar genaaid en opgevuld.

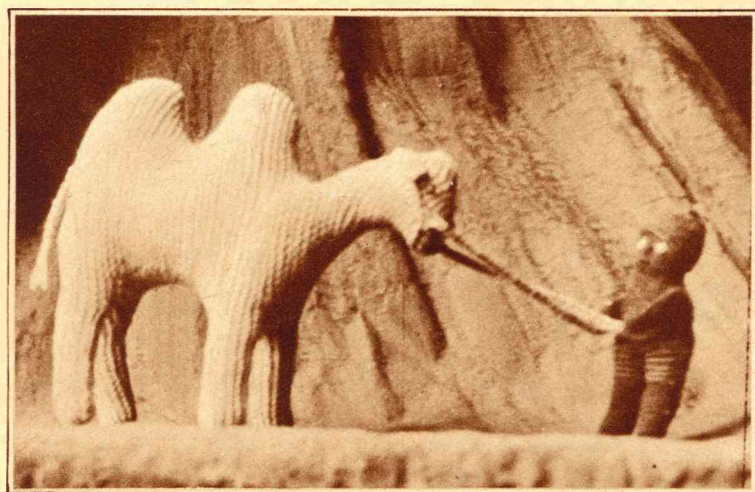
Voor het mutsje 30 st. opzetten, 12 t. breien, 13de toer telkens 2 st. samenbreien — 3 t. breien — 17de toer telkens 2 st. samenbreien, 1 t. breien. Draad afbreken, 1 draad door de steken rijgen en dichthalen. 'n Pluim maken van eenige draden wol.

Voor de oogen van het negerpoppetje worden een paar kleine gitten kraaltjes opgenaaid met aan weerskanten een steekje van witte wol. De neus wordt door 'n paar stevige steken van bruine wol aangegeven; de mond door twee steekjes van roode wol.

THÉRÈSE.

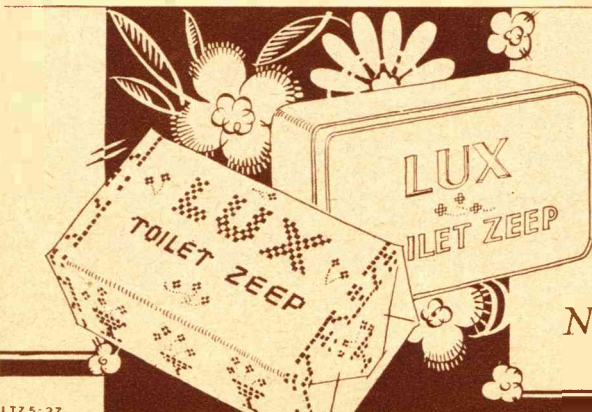


Rechts: een der zijstukken van den gebreiden kameel; links: onderstuk.



Gebreid speelgoed: Kameel met negerjongetje.

't eind van de naald, 6de toer 1 meerderen begin van de naald. Deze beide toeren 5 keer herhalen. Dan 18 st. afkanten en de naald uitbreien. Volgende toer aan 't eind van de naald 1 st. minderen. Volgende 1 minderen aan 't begin van de naald. Deze beide toeren 2 keer herhalen. Volgende toer begin van de naald 1 minderen. Een toer recht breien, volgende toer minderen aan 't eind van de naald, daarna minderen bij 't begin van de naald. Deze beide toeren herhalen tot er 21 steken op de naald zijn, 2 toeren breien. Dan weer meerderen bij begin en einde van de naald, aan den bovenkant, tot er 32 steken op de naald zijn. Aan den onderkant 2 steken bij opzetten. Volgende toer 1 steek meerderen, aan het einde van de naald; volgende toer 1 steek meerderen begin van de naald; aan het einde 2 st. bij opzetten; volgende toer recht breien. Bij den volgenden toer worden aan het eind van de naald weer 2 st. bij opgezet en na 1 toer breien weer 18 st. voor den voerpoot, 4 t. recht breien. Dan minderen aan het einde van de naald en volgende toer aan het begin van de naald. Deze beide toeren 2 keer herhalen. Volgende toer 20 steken afkanten voor voerpoot. Aan het eind van de naald 1 st. minderen. Volgende toer 6 st.



Deze nieuwe heerlijke zeep is prachtig wit van kleur, welriekend van geur en geeft een overvloedig schuim.

Neem nog heden proef! Slechts 25 cents per tablet.

LUX

TOILET ZEEP

N.V. DE LEVER'S ZEEP MAATSCHAPPIJ, VLAARDINGEN

*Katjes Plukken*

PLICHT EN VADERLIEFDE

DOOR REINHOLD ORTMANN

En hij herhaalde, wat Delmonte over zijn laatste ontmoeting met de tooneelspeelster had verteld.

Commissaris Van Liebenow schudde zijn hoofd. „Dat is van A tot Z gelogen. Ik heb de bewijzen daarvoor in mijn bezit.”

Hij legde een aantal brieven voor den hoofdcommissaris op de tafel.

Harmening nam een van de papieren ter hand, maar alles schemerde voor zijn oogen, zoodat de letters onleesbaar in elkaar vloeiden.

„Bericht mij liever eerst geregeld, wat u meent te hebben achterhaald.”

„Volgens mijn door u goedgekeurd plan heb ik mij met een verzoek om inlichtingen gewend tot de politie te Weenen. En van daar kwamen gisteren deze brieven evenals de mededeeling, dat de overledene volgens de getuigenis van een met haar bevriende tooneelspeelster in een zeer intieme relatie heeft gestaan met 'n hier wonenden heer, den bankier Delmonte, en zij zich beschouwde als in het geheim met hem verloofd en als zijn toekomstige echtgenoot. De in haar nalatenschap gevonden brieven bewijzen, dat Delmonte onlangs een poging heeft gedaan om zijn relatie met haar te verbreken en dat hij daarbij een hevigen tegenstand van Ada Leoni heeft ontmoet. Hij trachtte in deze geschriften op alle mogelijke manieren zijn doel te bereiken — met smeekingen, beloften... en met bedreigingen. Zijn laatste brief toont aan, dat de tooneelspeelster hem zijn bedreigingen met een soortgelijke munt heeft terugbetaald, want hij smeekt haar daarin dringend van haar voorgenomen reis naar hem af te zien, omdat een door haar teweeggebracht schandaal noodzakelijk met een of andere verschrikkelijke catastrofe zou moeten eindigen. Zoodaals de feiten bewijzen, heeft zij zich daardoor niet laten afschrikken en is zij gekomen. Maar ook mijnheer Delmonte heeft

woord gehouden en de door hem aangekondigde catastrofe is nu gebeurd.”

„U meent dus, dat men tengevolge van zulke brieven tegen een man zooals mijnheer Delmonte zou kunnen optreden? Mij komt de zaak daarentegen nu nog veel begrijpelijker voor dan tevoren. Hij heeft bij zijn bezoek weer tegen haar herhaald, dat hij onherroepelijk heeft besloten de relatie met haar te verbreken en daarna is zij tot haar wanhopige daad over gegaan.”

„Zoo zou men kunnen denken, als haar gedrag daarmee niet in tegenspraak was geweest. Zij was opgewonden en treurig tot het oogenblik van zijn komst en was haast uitgelaten vroolijk tijdens zijn aanwezigheid en na zijn vertrek. Dat zou een geheel doellooze komedie zijn geweest en bovendien een komedie, die de krachten van een mensch te boven gaat. Neen, ik ben overtuigd, dat Delmonte van het oogenblik, toen haar komst hem bewees dat zij tot het uiterste had besloten, volgens een weldoordacht duivelsch plan heeft gehandeld. Hij wiegde haar in slaap, terwijl hij schijnbaar van zijn plan afzag en zich met haar verzoende. En toen verzor hij een of ander voorwendsel om haar tot het innemen van het goed voorbereide dodelijke poeder over te halen.”

De hoofdcommissaris staarde lang met een afgewend gezicht naar buiten en keek den commissaris ook nog niet aan, toen hij antwoordde: „Dat zijn vermoedens — anders niets! Ik mis nog steeds een bepaald bewijs.”

Het gezicht van Liebenow toonde hoe langer hoe meer verbazing. Maar hij uitte die niet en ging onveranderd kalm voort: „Toen ik mij overtuigd had, dat op den schrijver van deze brieven geheel het door het personeel van het hotel gegeven

signalement met alle karakteristieke kenteekenen van toepassing was en Bertholts zeker was van de aanwezigheid der door den bezoeker gedragen kledingstukken, stuurde ik hem naar de apotheek „de Draak” en hij kwam met een schriftelijke verklaring van den eigenaar terug, dat er meermalen en het laatst zes weken geleden bromkali-poeders aan mijnheer Delmonte waren geleverd en wel iederen keer zes stuks tegelijk. Daarmee vervalt ook het laatste vermoeden van een misschien in de apotheek begane vergissing, want anders zou ook reeds de gebruiker van het eerste poeder aan strychninevergiftiging ten gronde zijn gegaan. Ik kom dus tengevolge van deze redenen tot verdenking om een bevel tot gevangenneming van mijnheer Delmonte verzoeken.”

Een lange stilte. Toen wendde Ewald Harmening zijn hoofd om. „Neen.”

Liebenow schrok. „Hoe — hoe moet ik dat weigerend antwoord uitleggen, hoofdcommissaris?”

„Zoo — dat er van een verder onderzoek tegen mijnheer Delmonte moet worden afgezien. Ook is het zoeven gegeven mondelinge bericht genoeg, u behoeft dit niet nog schriftelijk in de akten te plaatsen.”

„Hoofdcommissaris!”

„Nu?”

„Dat is — dat is — neen, ik kan het niet uitspreken.”

„Waarom niet, nu het toch al duidelijk op uw gezicht gescheven staat? U denkt, dat ik mijn ambt wil misbruiken om een misdadiger te beschermen? En als ik nu niet anders zou kunnen, als ik hulpeloos en willoos aan de macht van dien man was overgeleverd, die slechts zijn mond behoeft open te doen om mijn zoon en mij en het geluk mijner arme Alice te vernietigen?”

No. 6

„Dus is hij het geweest — hij, die u het geld voor de redding —”

De hoofdcommissaris knikte. „Ik heb hem wel mijn eerewoord gegeven, het te verzwijgen; maar ik heb immers geen eer meer — wat kan dan nog het breken van mijn woord beteekenen?”

„Dan moet die som hem vandaag nog teruggestuurd worden. U mag nu niet langer weigeren die van mij aan te nemen.”

„En als ik laag genoeg zou zijn om dit bedrag van u te stelen, wat zou daarmee gewonnen zijn? Hij heeft de bekentenissen van Paul in handen en heeft met duidelijke woorden tegen mij gezegd, dat hij bij de eerste poging, die wij tegen hem durven ondernemen, daarvan gebruik zal maken.”

„En u hebt hem beloofd, de zaak dood te zwijgen?”

„Ik heb het hem beloofd.”

Hein richtte zich kaarsrecht op. Zijn gezicht was doodsbleek en zijn lippen trilden. Maar zijn stem klonk heel vast. „U is mijn meerdere, hoofdcommissaris, en ik moet uw bevelen gehoorzamen. Ik zal dus de verdere stappen in deze aangelegenheid niet doen en geen schriftelijk bericht inleveren. Maar ik zal morgen om mijn ontslag uit den dienst der politie verzoeken. U gelieve mijn verzoek spoedig te laten beantwoorden.”

Met een gebogen hoofd zat Harmening aan zijn schrijftafel. „Wat moet ik u daarop antwoorden? Wilt u, dat ik mijn armen, doodzieken jongen aan zijn beul zal overleveren? — Neen, ik gevoel de kracht niet in mij, om zoo te doen als de oude Romeinen. De schuld van Delmonte is toch ook volstrekt nog niet bewezen.”

„Ik ben niet als rechter over uw handelwijze aangesteld, hoofdcommissaris, en ik zou u willen verzoeken van een verdere bespreking dezer zaak af te zien. Wat onze persoonlijke relatie betreft, zal ik zoo vrij zijn u morgen schriftelijk of — als u het wenscht — persoonlijk de door den veranderden stand van zaken noodige verklaringen te geven.”

Harmening knikte. „Ik laat het geheel aan u over, daarvoor den volgens u meest geschikten weg te kiezen. Kan ik?” — zijn woorden werden nu haast onverststaanbaar gefluisterd — „kan ik verder op uw stilzwijgen rekenen?”

„Op het mijne — ja! Maar ik verzoek u niet te vergeten, dat de politieagent Bertholts evengoed van den stand van zaken op de hoogte is als ik. En hij is — een zeer nauwgezet beambte.”

Omdat er van de schrijftafel van den hoofdcommissaris geen antwoord meer kwam, maakte Liebenow na zijn laatste woorden even een buiging en verliet de kamer, die hij volgens zijn overtuiging nooit meer zou binnengaan.

IX

Nooit was den politieagent Bertholts een grootere verrassing overkomen, dan toen hij op den avond van dezen dag den hoofdcommissaris Harmening zijn bescheiden woning zag binnenkomen. De vreugde en de ontroering over dit bewijs van buitengewone belangstelling van zijn voornamen en hooggeplaatsten meerdere waren op zijn gezicht te lezen; maar hij was een te goed gedisciplineerd soldaat om daardoor ook maar voor een oogenblik zijn houding van dienst op te geven.

Slechts eenmaal dreigde zijn blijde ontroering hem te overmeesteren, namelijk toen Harmening een bankbiljet van honderd mark uit zijn portefeuille nam en op de tafel legde.

„Dat is de gratificatie, die ik voor je heb verkregen wegens je gedrag in de zaak Nordhof, Bertholts! Je behoeft er echter tegen je collega's niet over te spreken, want de som is aanmerkelijk grooter dan gewoonlijk in zulke gevallen wordt toegestaan en je weet immers, dat verwekt zoo gauw ontevredenheid.”

De dankbetuiging van den politieagent kwam blijkbaar uit het diepst van zijn hart en hij vroeg in zijn groote vreugde om vergunning voor een oogenblik naar zijn zieke vrouw in de zijkamer te mogen gaan, om ook aan haar hun onverwachten meevaller te vertellen.

Toen hij weer binnencwam, stonden er tranen in zijn oogen.

„Zij laat u duizendvoudig bedanken, hoofdcommissaris, en als ik voor u door het water of door het vuur moet gaan —”

„Nu, het is goed, Bertholts! Zooiets zal ik wel nooit van je verlangen. Het is voor mij al belooning genoeg, als je altijd zoo'n braaf beambte blijft als tot nu toe. Voor te grooten ijver moet je daarbij echter oppassen. Die bezorgt vaak nog meer schade dan de nalatigheid. Zoo heb ik bijvoorbeeld vandaag nog onaangenaamheden gehad wegens je nasporingen in de woning van mijnheer Delmonte. Die man heeft bitter over je geklaagd.”

De politieagent lachte. „Dat geloof ik wel. Maar laat hij gerust een aanklacht indienen; daarvoor zal men mij niet uit den dienst jagen. Commissaris Van Liebenow dacht vanmiddag al, dat wij den giftmenger zeker te pakken hadden en intusschen heb ik ook nog achterhaald, waar hij de strychnine vandaan heeft gehaald. Mijnheer Paul Runge is eigenaar van een chemische fabriek. Het was een idee van commissaris Van Liebenow, dat ik daar een onderzoek moest instellen en mijnheer Runge, tegen wien ik natuurlijk niet had gezegd, waar het over ging, heeft dadelijk verteld, dat hij den bankier tien of veertien dagen geleden een dosis strychnine heeft gegeven ter vergiftiging van een hond.”

Dat was de laatste schakel van den ketting. Nu was hij gesloten en de schuldige kon niet meer ontsnappen. Harmening voelde zijn knieën knikken en het suisde in zijn ooren. Maar hij hield zich goed; want er bestond voor hem geen terugweg meer en hij moest zich verzekeren van Bertholts' zwijgen, als alles niet tevergeefs zou zijn.

Dus begon hij over de ongegrondheid van de tegen Delmonte aangevoerde redenen van verdenking te spreken en over het besluit, om met het instellen van een onderzoek op te houden. Maar hij bezat niet meer de kalmte en koelbloedigheid, die hij noodig zou hebben gehad om den eenvoudigen, eerlijken man over te halen. Misschien waren de verbazing en het wantrouwen, die hij op het gezicht van den politieagent meende te

lezen, volstrekt niet aanwezig en verraadde hij zichzelf geheel onnoodig door zijn zenuwachtige prikkelbaarheid, toen hij, in plaats van zich tot deze korte mededeeling omtrent den dienst te beperken, plotseling zei: „Je moet mij ook beloven, Bertholts, dat je tegen niemand over deze dingen zult spreken. En als je op een of anderen dag door den rechter of door den officier van Justitie ondervraagd zou worden, dan weet je niets. Begrijp je, wat ik bedoel?”

De politieagent stond opeens zoo stijf en recht als een lantarenpaal. „Om u te dienen — neen, hoofdcommissaris! Ik bedoel, dat ik overal, waar men het recht heeft mij te ondervragen, ook alles zal zeggen, wat ik weet.”

Dat was het, wat Ewald Harmening inwendig had gevreesd, telkens als hij Bertholts had aangekeken. Hij was boos op zich zelf, dat hij zich in al zijn opwinding en zenuwachtigheid hier aan had durven wagen. Maar het eenmaal gesproken woord kon niet meer herroepen worden en nadat hij den eersten veelbeteekenenden stap had gezet, moest de ongelukkige den weg van smaad en vernedering nog verder afleggen.

„Dit is geen zaak van den dienst, Bertholts, maar het is iets tusschen jou en mij. Je zou mij je met zooveel nadruk beloofde dankbaarheid ook inderdaad bewijzen, als je mij belooft te zwijgen.”

„En mijn in den dienst afgelegde eed, hoofdcommissaris? En mijn plicht als ambtenaar?”

Harmening wist nauwelijks, wat hij hem antwoordde. Hij had alle zelfbeheersching verloren. En hoe slimmer en voorzichtiger hij wilde zijn, des te onhandiger gedroeg hij zich.

In den loop van een volgend kwartier had het verstandig begrip van den rechtschapen politieagent met alle zekerheid begrepen, dat zijn deftige bezoeker met geen ander doel bij hem was gekomen dan om hem tot een misdaad te verleiden en deze overtuiging had hem juist zoo stijf en ongenaakbaar gemaakt, als hij aan het kanaal tegenover den speler Nordhof was geweest.

„Neen — nooit!” Dit was zijn eerste en ook zijn laatste woord. En de herinnering aan zijn plicht tot blinde gehoorzaamheid had even weinig uitwerking op hem als het beroep op zijn dankbaarheid voor ontvangen weldaden.

„Ik laat mij niet van den goeden weg afbrengen, hoofdcommissaris — door geen sterveling, ook niet door een meerdere. Het is nog geen veertien dagen geleden, dat u zelf tegen mij hebt gezegd: Zorg ervoor, dat je handen ten allen tijde zoo zuiver blijven als tot nu toe; dat is de hoogste wet voor een ambtenaar van politie en zijn heiligste plicht — en in dit bewustzijn kan men ook het moeilijkste verdragen. — Zoo hebt u tegen mij gesproken en zoo wil ik handelen. Ik zal niet vrijwillig gaan zeggen, wat ik over de zaak Delmonte weet; want daartoe heb ik geen recht. Maar als ik door een meerdere of door den officier van justitie ondervraagd word, zal ik niet liegen en zal ik ook niets verzwijgen.”

Harmening begreep, dat hij gemakkelijker een houten beeld tot medelijden zou overhalen dan dezen onwrikbaar eerlijken man en nadat hij al de bitterheid van een vergeefsche vernedering had geproefd, ging hij onverrichter zake naar huis.

„Het is niet meer in mijn macht, het instellen van een onderzoek te beletten. Als u daarvan iets hebt te vreezen, benut dan uw tijd. Het is mogelijk, dat reeds morgen uw gevangenneming wordt bevolen.”

Dit was het, wat de hoofdcommissaris in vliegende haast met nauwelijks leesbare letters aan een lessenaar van het nabijzijnde postkantoor op een telegramformulier schreef. Hij stak het in een enveloppe en schreef het particuliere adres van mijnheer Delmonte daarop, dat hij eerst in een adresboek had moeten opzoeken. Een oogenblik aarzelde hij nog, voordat hij het veelbeteekenende papier in de brievenbus liet vallen. Hij was zich geheel bewust welk een vreeselijk gevaar hij zich op den hals haalde, toen hij het schriftelijk bewijs van zijn overeenkomst met den vermoedelijken



Oude gevels te Koog a. d. Zaan.

moordenaar uit handen gaf. Maar hij was na rijp overleg tot de overtuiging gekomen, dat dit toch altijd nog minder gevaarlijk was dan dat hij Delmonte persoonlijk bezocht of hem ergens bestelde, om hem daar te waarschuwen.

Dus werd de brief verzonden en Harmening, die nog nauwelijks op zijn beenen kon staan, stapte in het eerste rijtuig, dat hij tegenkwam, om zich naar huis te laten brengen.

Hij werd ongerust, toen hij bij het uitstappen alle ramen aan den voorkant zijner woning verlicht zag en ondanks zijn doorbuigende knieën snelde hij gejaagd de trap op. De gangdeur stond op een kier, alsof iemand in de haast had vergeten die te sluiten; uit een der kamers klonken echter een zacht schreien en halfluide stemmen.

Harmening's hart bleef even stilstaan, toen hij 't koude metaal van den deurnop tusschen zijn vingers voelde. Het was alsof 'n onzichtbare hand hem terughield van het openen der deur en het kostte hem een haast overmatige inspanning om een druk op de knop uit te oefenen. In 't oogenblik, toen Harmening voor de personen daar binnen zichtbaar werd, vloog de wanhopig snikkende Alice naar hem toe en viel hem om den hals.

„O papa — papa — waarom was u nergens te vinden? Zijn laatste woord was een vraag naar u.”

Een minuut later stond de hoofdcommissaris aan het doodsbed van zijn zoon. Met enkele woorden kon de dokter den radeloos voor hem staanden man over het verloop van de tengevolge van een bloedspuwing ingetreden catastrofe inlichten. Men had Harmening tevergeefs in het commissariaat van politie en op verschillende andere plaatsen gezocht en dus had hij het laatste vaarwel van zijn zoon niet kunnen ontvangen en zijn verstijvende handen niet kunnen vasthouden.

Hij boog over den doode heen om het mooie blanke voorhoofd en de witte lippen te kussen. Toen ging hij weer naar de zijkamer, waar hij nu Liebenow pas bemerkte, die met teedere woorden de radeloze Alice trachtte te troosten.

De commissaris kwam dadelijk naar Harmening toe en gaf hem een hand. „Laat ik u mijn hartelijkste deelneming betuigen, hoofdcommissaris,” zei hij halfluid met een ontroorde stem. „En u gelieve over mij te beschikken! Het is misschien overbodig het uit te spreken, maar ik wil toch nog eens uitdrukkelijk tegen u zeggen, dat de vader van mijn verloofde op mij mag rekenen — nu en altijd!” Harmening begreep hem en hield de hem toegestoken hand stevig vast.

„Ik dank u,” antwoordde hij eenvoudig. En toen, terwijl zijn inelkargezonken gestalte zich weer scheen op te richten, voegde hij eraan toe: „Een dadelijk te vervullen plicht roept mij al weer weg. Wilt u tot mijn terugkomst bij mijn arm kind blijven?”

„Zeker! Maar als het iets van den dienst betreft, dan kan ik misschien inplaats van u —”

„Nee, neen! Wat ik te doen heb, kan niemand anders voor mij verrichten. En ik mag niet langer aarzelen. Plicht voor alles — niet waar, Liebenow?”

De twee mannen keken elkaar strak aan. Toen boog Van Liebenow zwijgend en ging achteruit, terwijl Harmening de kamer verliet.

Buiten in de gang bevond hij zich tot zijn verbazing tegenover den politieagent Bertholts. De man, die blijkbaar volstrekt niet vermoedde, wat hier gebeurd was, scheen zeer verlegen te zijn. Zoodra hij den hoofdcommissaris zag, nam hij de voorgeschreven kaarsrechte houding aan.

„Mijnheer de hoofdcommissaris gelieve mij te vergeven — maar de honderd mark, die u bij mij hebt achtergelaten en die een beloning voor mijn werkzaamheden zouden zijn, wil ik toch liever teruggeven.”

Harmening onderbrak zijn woorden met een afwerend gebaar.

„Niets daarvan, Bertholts! Je mag dat geld met een gerust geweten behouden. Maar kom eens hier en kijk eens in die kamer. Daar,” — en hij opende even de deur van de sterfkamer — „hij, dien je daar op zijn doodsbed ziet liggen, was mijn

eenige zoon. Omdat ik den doodzieke het ergste wilde besparen, had ik plicht en eer vergeten en was ik voornemens ook jou tot een schurk te maken. Maar de hemel meende het beter met hem dan ik en hij heeft mijn armzalige kunstgrepen niet meer nodig. Nu ben ik weer vrij, om de plichten van mijn ambt te vervullen.”

Het niet door hem vermoede tafereel en de slechts half begrepen woorden van den hoofdcommissaris waren oorzaak, dat de zeer ontstelde politieagent niets wist te antwoorden.

Maar de hoofdcommissaris bespaarde hem ook de noodzakelijkheid van een antwoord. Nadat hij de deur zachtjes achter zich had gesloten, ging hij op een veranderden toon voort: „Het is mij aangenaam, dat je gekomen bent, Bertholts, want je kunt mij helpen bij een daad van mijn ambt, die onmiddellijk verricht moet worden. Ik denk



Gezicht op de beroemde „Dromedaris” van Enkhuizen.

wel, dat het mijn laatste van dien aard zal zijn en daarom zou ik niemand anders aan mijn zijde willen hebben dan juist jou.”

Met een verbaasd gezicht had de huisknecht van mijnheer Delmonte de deur voor de beide bezoekers geopend, die nog op zoo'n laat uur zijn meester te spreken vroegen. Toen hij bij een nauwkeuriger aankijken in den grootsten van de twee den hoofdcommissaris van gisteren herkende, bleven de afwijzende woorden in zijn keel steken. Hij vroeg eenigszins verlegen, wie hij moest aandienen, maar de hoofdcommissaris schoof hem zonder te wachten op zij.

„Wij zijn ambtenaren der crimineele politie en komen voor dienstzaken. Er is geen aandienen noodig. Is mijnheer Delmonte in deze kamer?”

De huisknecht gaf een bevestigend antwoord. „Maar ik weet toch niet —” voegde hij er aarzelend aan toe. „Mijnheer wil morgen al vroeg op reis gaan en —”

„Wie is daar? Met wien praat je eigenlijk?”

klonk nu de scherpe stem van Delmonte en plotseling stond deze aan de geopende kamerdeur. „Wat wenscht u van mij, heeren?”

„Ik moet u spreken, mijnheer Delmonte! U wilt mij wel vergunnen, binnen te komen.”

Als reeds de omstandigheid, dat de hoofdcommissaris in gezelschap van een anderen man was gekomen, zijn wantrouwen had opgewekt, dan moest de besliste zakelijke toon van dit antwoord Delmonte ten eerste doen ontstellen. Met een gefronst voorhoofd ging hij achteruit om Harmening binnen te laten gaan. Maar toen Bertholts zijn meerdere wilde volgen, hief hij afwerend zijn hand op.

„Neem mij niet kwalijk, mijnheer! — Voor zoover ik weet, hebt u hier niets te zoeken. Met wien heb ik eigenlijk het genoegen?”

Harmening voorkwam het antwoord van den aarzelanden politieagent. „Je kunt hier in de voorkamer blijven, Bertholts, tot ik je roep.”

De knorrige blik van den bankier ging van den een naar den ander. Toen ging hij echter vastbesloten in de kamer terug en deed de deur achter Harmening dicht. Met overelkaar geslagen armen bleef hij midden in het vertrek staan, waarvan de

toestand duidelijk aantoonde, met hoeveel haast hij alles voor zijn reis in orde had gemaakt.

„Mag ik vragen, hoofdcommissaris, wat dit ontijdig bezoek beteekent en waarom u het wenschelijk acht iemand mee te brengen?”

Harmening had zich zoozeer opgericht, dat hij plotseling groter scheen te zijn. „Ik sta hier in naam der wet, mijnheer Delmonte, want ik ben gekomen om u gevangen te nemen. Het is in uw eigen belang zoo min mogelijk opzien te verwekken. Buiten voor de deur staat een rijtuig, waarvan wij gebruik zullen maken voor den rit naar het commissariaat van politie.”

De ander liet zijn armen zinken en kwam een stap naar den ambtenaar toe. „Wat beteekent deze flauwe komedie?” vroeg hij, zijn stem zoozeer inhoudend, dat de woorden als sissende klanken over zijn lippen kwamen. „U kunt niet verwachten, dat ik uw woorden als ernst beschouw; want u moet wel krankzinnig zijn om zooiets te durven. Hebt u dan vergeten, dat ik u geheel in mijn macht heb — u en uw toonbeeld van een zoon?”

„De dingen, waarop u daar zinspeelt, komen hier niet in aanmerking. Ik ben hier niet als partikulier persoon, maar als ambtenaar. En ik verzoek u nogmaals, 't uitoefenen van mijn ambt niet onnoodig voor mij te bemoeilijken.”

„Het is dus waarlijk ernst? U wilt mij in hechtenis nemen en naar de gevangenis laten brengen?”

„Het is mijn plicht, mijnheer Delmonte!”

„Uw plicht? Laat mij niet lachen! Dus was het zeker ook uw plicht mij dien prachtige brief te schrijven, dien ik gelukkig niet vernietigd heb? De rechter, aan wien u mij wilt uitleveren, zou wel eenigszins verbaasd zijn, als hij dit schrijven te lezen kreeg.”

„Ik kan u niet beletten het hem te toonen. Maar ik herhaal, dat mijn persoonlijke aangelegenheden nu niet ter sprake komen. Nogmaals moet ik van u eischen, u onmiddellijk klaar te maken.”

„En uw zoon? Houdt u mij voor zoo'n goedhartigen gek, dat ik hem zou ontzien?”

„Mijn zoon heeft uw barmhartigheid niet meer nodig. Hij is dezen avond gestorven.”

Als een onverwachte bliksemstraal had dit woord opeens de situatie voor den bankier verlicht. Zijn gezicht werd plotseling vaalbleek en er kwam een fonkelend licht in zijn oogen.

„Dat is dus de oplossing van het raadsel! Nu begrijp ik het. Er bestaat diengevolge geen andere uitweg voor mij? Ik moet u volgen?”

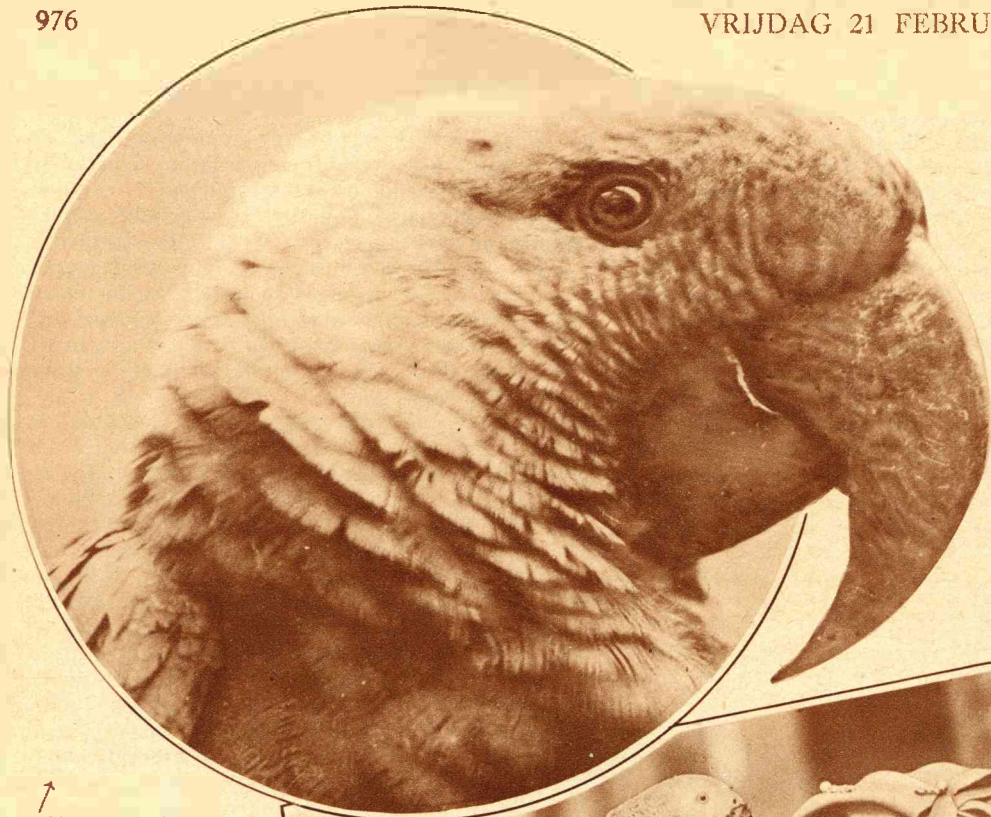
Harmening was een ervaren en voorzichtig politieambtenaar. Hij wist, waarvoor hij bij zoo'n gelegenheid van een in het nauw gedreven misdadiger te vreezen had en daarom had hij sedert het oogenblik van zijn binnenkomen zorgvuldig op den bankier gelet. Het plotselinge gebaar, waarmee Delmonte opeens achter zich in den op een stoel liggenden handkoffer greep, ontsnapte dus niet aan zijn waakzame oogen. Maar hij kwam te laat.

„Dat is voor je verraad, schurk!” hoorde hij den bankier nog zeggen, toen voelde hij iets gloeiends in zijn hersenen — en hij hoorde en voelde niets meer.

De politieagent Bertholts stormde nu door de haastig opengeduwde deur met zijn revolver in de hand de kamer in. Delmonte loste een tweede schot, nu op Bertholts, maar miste. Doch toen hij andermaal het wapen tegen hem ophief, was Bertholts hem voor en zakte de bankier, door een kogel getroffen, in elkaar. Daarna werd het stil. En toen tegelijk met de door het lawaai verschrikte huisgenooten ook de op de bovenverdieping wonende dokter binnenkwam, was er voor zijn kunde nog maar weinig te doen.

Harmening, die midden door zijn voorhoofd was geschoten, moest haast onmiddellijk dood zijn geweest en de bankier Delmonte, dien men in de vorstelijk gemeubelde kamer op een divan had gelegd, gaf onder de handen van den geneesheer den laatsten snik. Hij was den aardschen rechter ontsnapt en kon hier op aarde niet meer optreden als beschuldiger van den ongelukkigen vader, die in den vreeselijken tweestrijd tusschen plicht en liefde bezweken was. Maar voor het oordeel hierna maals zal deze vader minder schuldig zijn bevonden dan zijn moordenaar.

De Papegaaienziekte dreigt....



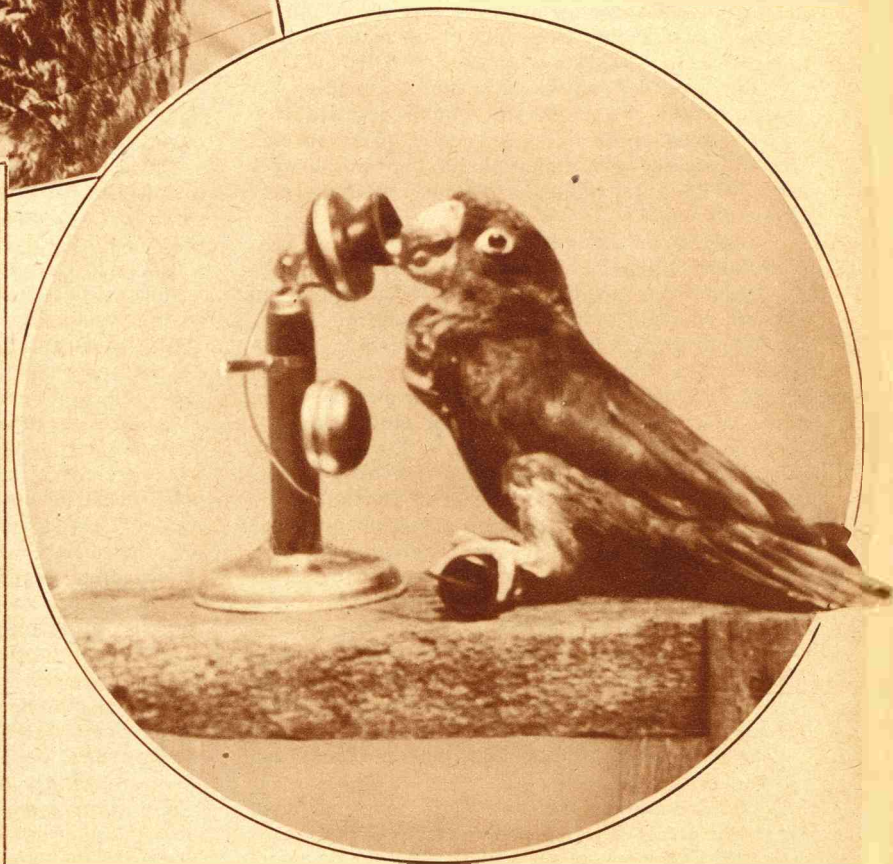
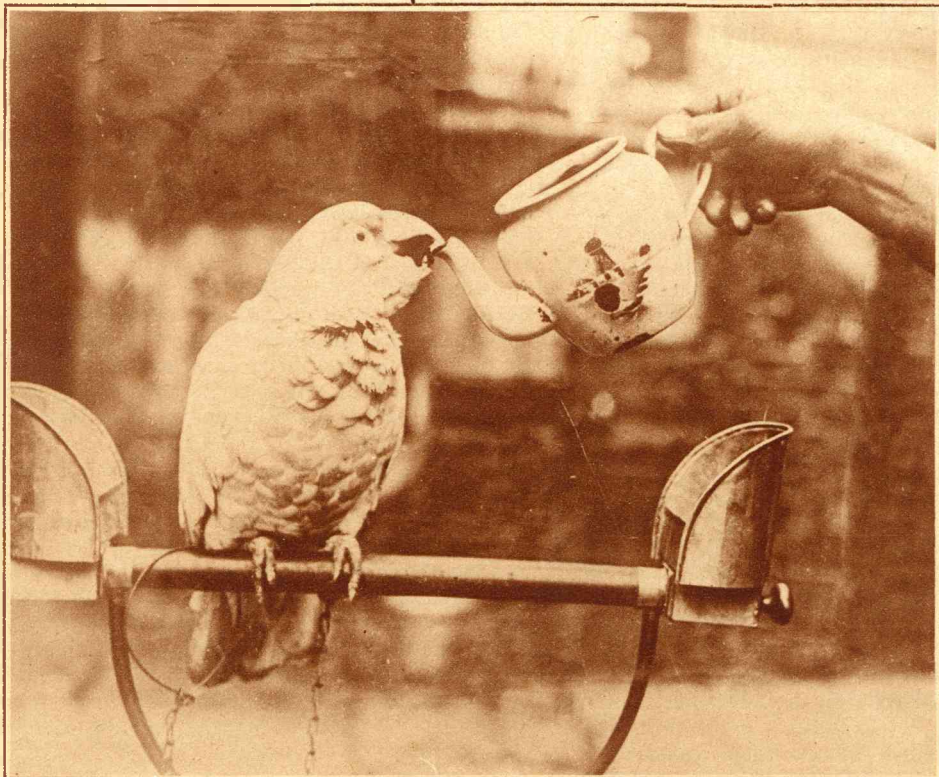
↑
„Mijn naam is
Lorre en ik
weet van niets.”

☆
De overeenkomst tus-
schen deze dame en
haar papegaai is, dat
ze allebei verkeerd na-
praten, wat hun al
tien keer is voorgezegd

☆
Geef Lorre iederen dag
een kannetje klare jene-
ver, dat voorkomt veel
onheil bij u zelf.



De protesteerende :
„Es ist nicht wahr.”



„Met den Gemeentelijken Geneeskundigen
Dienst? Ik voel me zoo lekker als... kip!”



Een abnormaal groote overwinning van Ajax in De Meer. Spelmoment uit den wedstrijd tegen Haarlem voor het doel der roodbroeken.

SPORT VAN ZONDAG

Voor hen, die nu niet per sé het onderste uit de kan willen hebben was het Zondag een prima dag. Ajax en Blauw Wit sloegen hun tegenstanders uit Haarlem en Den Haag en A.D.O. liet op Spangen een kostbaar puntje. Jammer dat A.D.O. niet verloren heeft, sprak op het Ajax-veld een nurks, doch wij vinden het zoo mooi genoeg. Ajax en Blauw Wit, zij hebben nu beide hun lot in eigen hand.

In de Meer, die vetter was dan ooit tevoren, had Ajax met het tot degradatiewedstrijden gedoemde Haarlem niet de minste moeite. Een tijdje ging het vrij goed — van Haarlem's standpunt bezien tenminste — doch toen de roodwitten eenmaal den weg naar het roodbroeken-doel hadden gevonden, bleef er van het vrij behoorlijk gestarte Haarlem-team niet veel meer over. Wanneer de Haarlemsche roodbroeken in de degradatiewedstrijden zoo spelen als bij Ajax tijdens de tweede helft, dan zal elke vurige, op promotie beluste tweede klasser in zijn vuistje lachen. Dat deden op het Ajax-veld Zondag niet alleen de Ajaciden, doch ook de aanhangers van D.E.C. Deze laatsten zullen straks echter wel een heel ander elftal tegen hun club in actie zien.

Aan de hand van dezen uitslag zou men zich



Het Haarlemdoel in gevaar tijdens den wedstrijd Haarlem-Ajax. Keeper en backs der roodbroeken slaan gezamenlijk een aanval van Ajax af.

bijzonder enthousiast over het rood-witte team kunnen uiten. Men zij echter verstandig, gezien deze klinkende overwinning wel wat al te gemakkelijk werd verkregen. Dat Ajax echter een ploeg heeft, welke in de kampioenswedstrijden een behoorlijk figuur zou slaan, staat als een paal boven water.

Nu A.D.O. weer een punt kwijt is, wordt de finish bijzonder spannend. Dit is trouwens ook zoo in de andere afdeeling. Zoo als de zaken thans staan, is het heelemaal niet vreemd, wanneer straks zoowel Ajax als Blauw Wit een extra-wedstrijd aan hun programma zien vastgeknoopt, resp. tegen A.D.O. en Z.F.C.

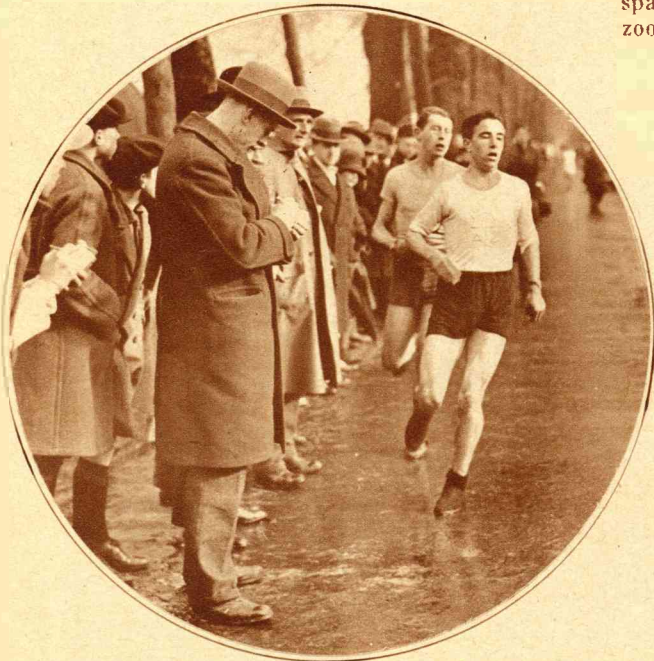
't Is bij de zebra's ook meenens. Dat het bij V.U.C. in Den Haag niet mee zou vallen, liet zich van tevoren gemakkelijk raden. Achteraf mochten de Stadionbewoners zich gelukkig achten met de magere overwinning. Deze heeft hen echter in een prachtige positie gebracht. De beide leiders, Z.F.C. en Blauw Wit, moeten nu met een gelijk aantal punten elk nog één wedstrijd spelen, de Zaandammers tegen E.D.O. thuis en Blauw

Wit tegen H.V.V. uit. 't Zijn ongetwijfeld beide lastige ontmoetingen, die van Z.F.C. niet het minst, vooral omdat de rood-zwarte Haarlemmers niet alleen in de laatste wedstrijden danig op dreef zijn, doch bovendien ook omdat deze ineens van degradatie- tot promotie-candidaat zijn gepromoveerd. Nu doet zich het eigenaardige geval voor, dat Blauw Wit nog kampioen kan worden wanneer het den laatsten wedstrijd tegen H.V.V. verliest. Dan zou n.l. E.D.O. van Z.F.C. in Zaandam moeten winnen, en wanneer de Haarlemmers dan in de twee overige wedstrijden, n.l. tegen 't Gooi en Hermes D.V.S. hetzelfde zouden doen, is een halve competitie op neutrale terreinen noodig om uit te maken, wie van het drietal aan de kampioenswedstrijden mag deelnemen. Een gecompliceerde geschiedenis dus.

Het voornaamste uit het kamp der tweede klassers is wel de overwinning van A.F.C. op Hercules. De roodbaadjes zijn na de 4-1 nederlaag tegen Bloemendaal wakker geschud. De twee opeenvolgende overwin-

ningen zijn intusschen oorzaak, dat het degradatiegevaar voor A.F.C. niet meer het grootst is. H.V.C. maakt hierop thans eerder aanspraak en wij gelooven ook, dat het lot den Amersfoorters zal treffen.

In de andere afdeeling blijft het lot van Spartaan, dat met V.V.A. de puntjes deelde, aan een zijden draad hangen. D.W.S. en West Frisia speelden gelijk, welke uitslag aangeteekend kan worden als een onbelangrijk resultaat van 'n niet belangrijken wedstrijd. Beide clubs zijn met hun 14 punten buiten gevaar.



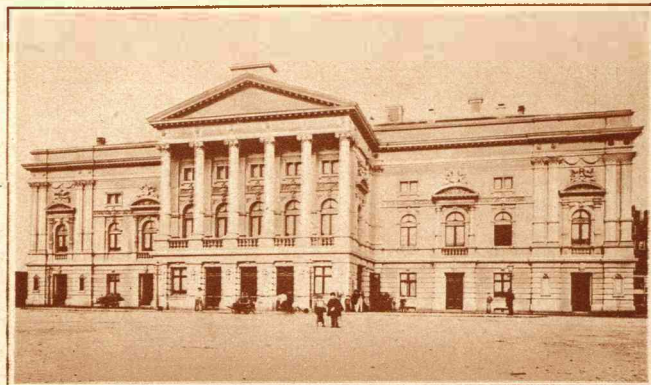
Bij de wegwedstrijden der A.A.C. — Versteeg Sr. (K.V. Zuid) wint voor Jan Zeegers den 10 K.M. wedstrijd.



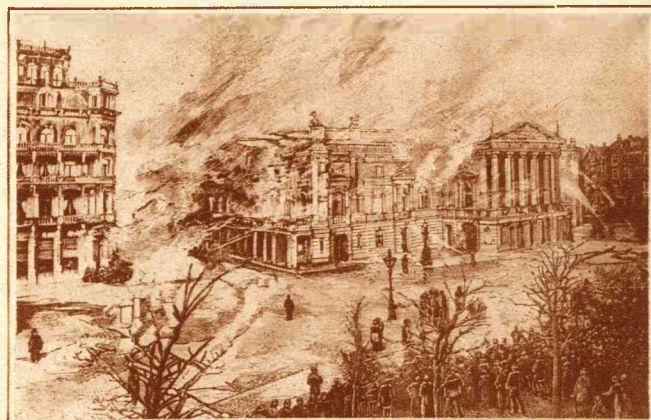
De laatste loodjes van Blauw Wit. Moment uit den spannenden wedstrijd tegen V.U.C. in Den Haag voor het doel der Zebra's.



De Amstel in Februari . . . 1929



De Amsterdamsche Stadsschouwburg brandde veertig jaar geleden (20 Februari 1890) tot den grond toe af. Twee foto's van het gebouw voor en tijdens den brand.



In het Vondelpark. als het voorjaar op komst is.



Amsterdamsche Plaatjes



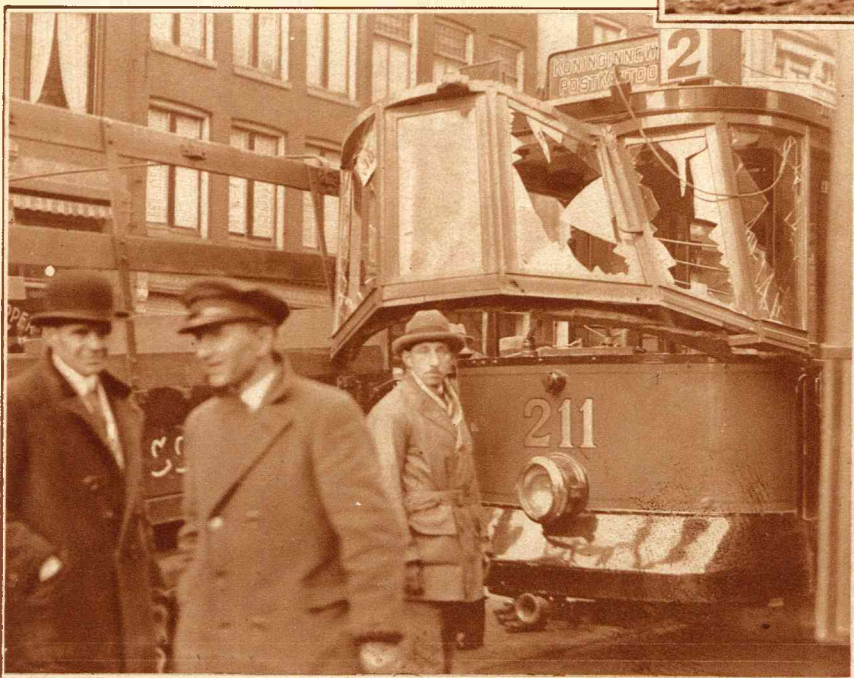
Op het Hekelveld is men begonnen met de werkzaamheden voor het nieuwe gebouw van het dagblad „Het Volk.“



Op de Martelaarsgracht botste een vrachtauto tegen een motormagen van lijn 2, met het gevolg, dat het voorbal geheel werd vernield.



Welhouder E. Polak maakt zijn opwachting bij Jan Nauta, den 750.000sten Amsterdammer.



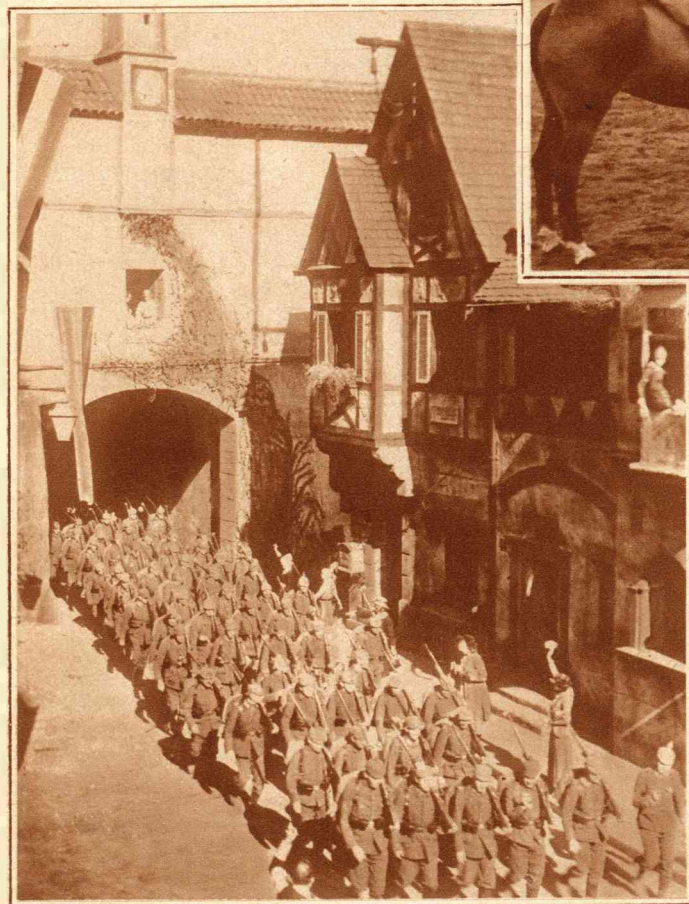
Foto's uit het *Buitenland*



Londense kinderen
krijgen dagelijks rij-
lessen in 't Hyde-Park.



'n Siameesche twee-
ling geeft te New-
York voorstellingen
op de rolschaats



Het bekende oorlogs-
boek „Im Westen Nichts
Neues" wordt versimd;
een foto van de scène:
„het vertrek naar het
front."



Een merkwaardige ge-
lijkenis. Miss. E. Butt
naast het borstbeeld van
de Egyptische koningin
Nofrette. Miss Butt is
werkzaam in het Britsch
Museum te Londen en
in de onmiddellijke na-
bijheid van de antieke
buste.



De „Witte Arend", een der weinigen nog
levende Indianenopperhoofde, leert zijn
kleindochtertje pijl en boog hanteeren.

Voor de Londense bloemenmarkt. Het kweken van narcissen
in een kas te Penzance, in de nabijheid der Engelsche hoofdstad.



Te Enkhuizen werd het veilingsgebouw der vereeniging „Bloemenlust” in gebruik genomen. — Een foto van B. en W. met het vereenigingsbestuur, en een kijkje in de ruime veilingszaal.

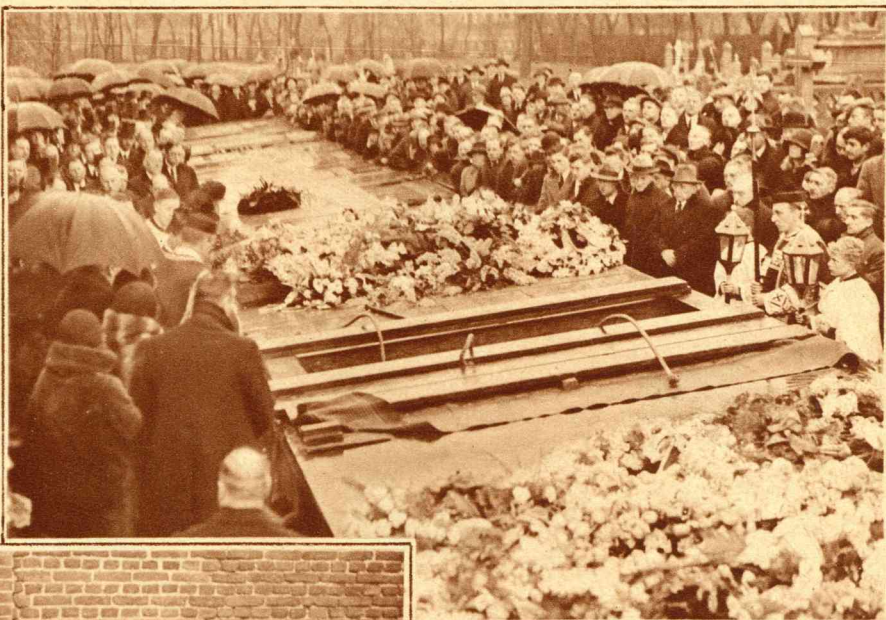
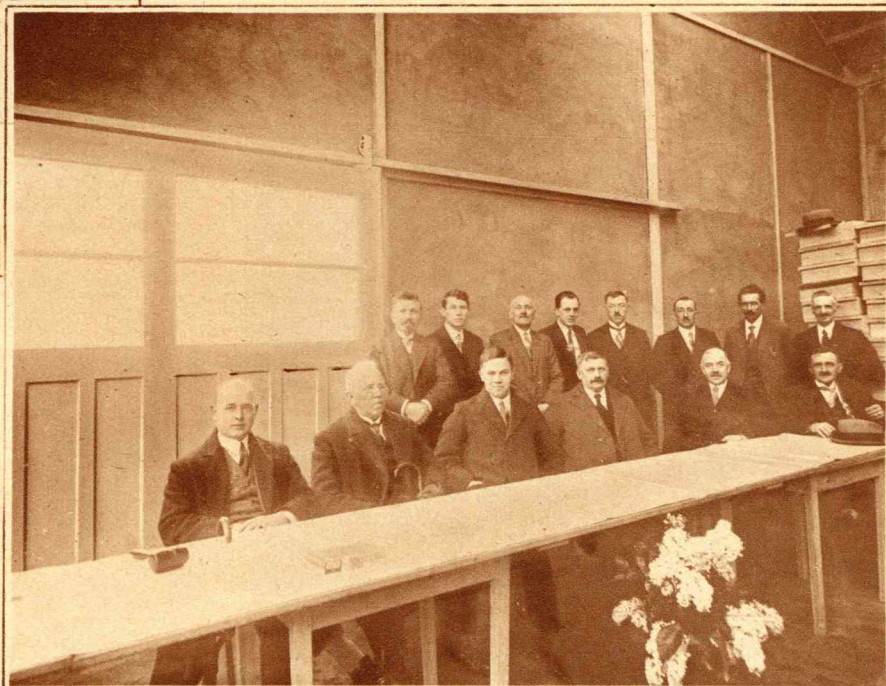
De heer J. v. Geem te Spaarndam herdacht op denzelfden dag het feit, dat hij voor 40 jaar in het huwelijk werd verbonden, en dat hij in dienst trad bij de gebroeders Visser.



Provinciaal Nieuws



Het nieuwe laboratorium voor bloembollenonderzoek te Lisse, dat onder leiding staat van Prof. van Slochteren, werd officieel in gebruik genomen.



Op de R.K. begraafplaats te Haarlem werd het stoffelijk overschot ter aarde besteld van den heer Beynes, in leven directeur van de Kon. Rijtuigfabrieken aldaar.



Na een tocht van ruim 18000 kilometer, dwars door Europa is de familie de Leeuw uit Andijk behouden teruggekeerd.